

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Az egyetemteri opera.

Budapest, október 27.

(K.) Önök persze nem ismerik Knezza urat; kár, mert Knezza ur nevezetes férfiú. Ő derítette ki ugyanis, hogy a budapesti egyetemnek nem kizárólagos tan- és vizsganyelve a magyar. Knezza ur megszerezte az orvosi diplomát Berlinben és az élettan magántanára szeretne lenni Zágrábban. Ezen az uton összeakadt Magyarországgal, mely azt követeli tőle, hogy nosztrifikáltassa a diplomáját valami magyar egyetemen. Kellemetlen követelés, de eleget kell neki tenni. Knezza ur tehát a múlt ősszel jelentkezett a magyar királyi egyetemen s egy évig hallgatója volt a budapesti főiskolának. Aztán letelt a szabályokban megkövetelt esztendő s ő le akarta tenni a három gyakorlati rigorózumot. De nagy csodálkozására a tanár urak magyarul intézték hozzá a kérdéseket.

— Kérem, én csak horvátul tudok és németül.

A tanár urak erre azt felelheték volna:

— Pardon, mi pedig csak magyarul tudunk.

S ezzel az ügy Magyarország és Knezza ur között a lovagias szabályai szerint el lett volna intézve. Nem tudják egymást megérteni és pontum. Azért Magyarország még nem süllyedt volna a föld alá és Knezza ur is egészen intelligens orvos maradhatott volna, amint azt berlini diplomájával igazolhatja. Csak éppen az élettan magántanára nem lehetett volna a magyar korona területén, mert ahhoz az élettanon kívül a magyar nyelvet is meg kellett volna tanulnia. S ha akkor a budapesti egyetem tisztelt tanárai azt mondják neki, hogy aki az élettannal meg tud birkózni, a magyar nyelv

rejtelseibe is behatolhat: ez az egész dolog nem is tartozik tovább reánk. Knezza ur vagy megtanult volna magyarul, vagy megtanult volna bizonyos vágyakról lemondani. Választhatott volna tetszése szerint. De a budapesti egyetem tanárai csak kérdésekre vannak berendezve és nem feleletekre. Ők tehát nem feleltek Knezza urnak, amint kellett volna, hanem kérdezték németül. És kérdezték volna nyilván, ha úgy kívánja, olaszul, franciául, tótul, vagy hottentotál, ha véletlenül azon a nyelven is tudnak kérdezni. De Knezza ur nem kívánta próbának alávetni a tanár urak nyelvismereteit és szerényen megelégedett egy idegen nyelvvél: a némettel. Kérdezték tehát németül és a leendő magántanár ur elég jól felelhetett, mert nem sokára a második rigorózumon is megismételhetette az ő kis komédiáját. A tanár urak megint nem jutott eszükbe, hogy voltaképpen az ő joguk a kérdés fölvetése s ha a szigorló ur németül, vagy tótul, vagy hottentotál a legnagyobb orvosi bölcseségeket mondja is, azt ők nem tartoznak megérteni. Sőt a budapesti magyar királyi egyetemen nem is szabad megérteniök. Legföllebb azt illik vizsgálniok, hogy mért nem felel a fiatal ember magyarul, ahogy a többi diák szokta. Mert ez bizonyos szempontból döntő lehetett volna. Ha ugyanis Knezza ur nem tud magyarul felelni, akkor egyszerűen háttal fordítanak neki. Ha nem akar magyarul felelni, akkor megfogják a galériját és úgy teszik az utcára. Ha pedig még hepciáskodnék is, akkor megfigyelés alá kell helyezni. De a tanár urak semmit sem vizsgáltak, hanem megint beadták a derekukat. Kérdezték olyan nyelven, melyet nem tartoznak ismerni, holott Knezza ur nem felelt azon a nyelven, melyet tartozik ismerni.

És eljutott Knezza ur a harmadik rigorózumig, ahol megesett véle az a malheur, hogy egy barbár professzor csökkönyösen ragaszkodott a magyar nyelvhez és sehogysem akarta megérteni a német nyelven csepegő bölcseséget. Hiába volt minden beszéd (azaz hogy hiába volt minden német beszéd), a professzor csökkönyös maradt. Knezza ur tehát megfölebbezte a dolgot az orvoskari dékánhoz és így került ez az eset nyilvánosságra. Knezza ur természetesen föl van háborodva és nem akarjuk elhallgatni, föl vagyunk háborodva mi is. Mert ez csakugyan hallatlan eset. Abba már csak beletörődünk, hogy a magyar királyi operában csak a népség és katonaság ordít magyarul, míg a hősök, a vendégek azon a nyelven énekelnek, amelyik nekik tetszik. Elvégre olyan kevés a tenorista, hogy még a taliannak is meg kell kegyelmezni. De hát már a magyar királyi egyetem is operai alapokon rendezi be életét és minden vendégnek megengedi a saját anyanyelvének használatát? Sőt tul is tesz az operán, mert ő alkalmazkodik a vendég nyelvéhez? Hát mi ez? Az orvosunk is olyan kevés, mint a tenoristánk? És tisztesség nekünk, hogy egy horvát ifiur Berlinbe megy a tudományért, de minket tisztel meg a diploma nosztrifikálása végett? Ohó, itt megmozdul bennünk az a kicsike részlet, amit a magyar állam méltóságából mindegyikünk hord a szívében. Knezza urra nem parancsoljuk rá, hogy megtanulja a magyar nyelvet, de talán ő sem parancsolhatja a mi egyetemünk tanárait, hogy németül tudjanak. S ha a tanár urak az első két rigorózum alkalmával kerülő uton is készek voltak kibányászni az elzárkózott fiatal emberből az orvosi tudást, ez becsületére válik ugyan a tudományos lelkiismeretüknek, de hol felejtették a hazafias

T Á R C A.

Istenfája-háboru.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Lyka Károly.

Mit hoztak magukkal a magyarok Ázsiából? Az istenfáját, — mondják —: ott él az még ma is az alföldi paraszt nyelvén, de azontúl a himzett, kivarrt kelméin is. Irásban is, képen is megvan sok század óta, tehát a miénk. Azt is tudjuk, hogy hol gyökerezik ez a növény: Ázsiában, mert sehol másutt nem akadunk a nyomaira. S minő nyomokra! Szédítő messziségbe visznek minket vissza, a Szasszanidák idejébe, onnan még messzebb az asszíriai mivőlődés hajnalkorába és ha egy kicsit hallgatunk a legujabb tudós kombinációkra, hát visszavezetnek egy rejtélyes korba, amelyben egy félig-sejtett szittyánép az első téglatékat formálja a legrégebb kultúra palotájához. Istenem, ha élne még Horváth István, minő diadallal vágná oda a tudományos akadémiának: nem megmondta, hogy a világtörténelem a magyarokkal kezdődik?

Szeressük tehát az istenfáját, amely ily becses szolgálatot tesz nekünk. De óvatosan. Mert ránk olvassák a hőbortot s kivisznek a Lipótmezőre. A nemzeti színezetű álmokkal szabad legkevésbé a piacra állani, mert miattuk verik agyon az embert a legolesóbban és a legelőkelőbbben. Aki nemzeti színezetű ábrándokat költöget magában, arra játszi könnyűséggel olvassák rá, hogy elmaradt és távol áll a nyugati civilizációtól. Csak azzal szabad bibelődni, amit a nyugat boulevardjai elfogadtak. A *kri-krit* szabad volt pattogatni nálunk is, és illik tizedrangú francia regényeket olvasni meg trágár angol operetteket végignézni. Ha azonban Kőrösi Csoma

Sándor vagy Zichy Jenő Ázsiába utazik, hogy magyar vonatkozású etnográfiai tárgyakat gyűjtson, hát bolond. A legutolsó miniszteri fogalmazó megszainálja, hogy ennyire izléstelenül ki tud zökkenni a finomultabb kultúra világából.

Huszka és Hampel urak szerencséjére a tudományos értekezéseket nem nagyon olvassák Magyarországon. Csak ennek köszönhetik, hogy komoly férfiaknak tartják őket ma is. Bezzeg ha közhírré válnék, hogy minő veszedelmes harcot vívtak ők ketten ezen a nyáron az istenfája körül, ugyancsak lenéznek a műveltebb eilenderek és nyakravalók. Hogy is foglalkozhatnak felnőtt fővárosi emberek azzal, hogy a szilágysági juhász szeretője minő virágot varr a subára és hogy a vásáros fazekas micsoda formájú koronggal készíti az ibriket. Lám, ilyesforma kérdések körül folyt a Hampel contra Huszka háboru, egy kissé tüzesen és szilajon, egész nyáron át, kiszélesítet esataterén, amennyiben a polémia s annak kommentárjai több előkelő folyóiratnak hasábjait töltötték be. Hát ez az a tudomány, amelynek állami pártoláshoz keserves garasokkal kell hozzájárulnia a magyar polgárnak?

Igenis, ez az. Még pedig a legérdekesebb fajtájából való.

Akinek a képzelete regényes kombinációkra hajlik, ugyancsak fényes ősmagyar álmot álmodhat, összeszöven néhány olyan ténnyt, amelyet a legifjabb keletű etnologia és filológia derített ki. Azt a néhány ténnyt legyen szabad itt röviden egymás mellé állitanunk. Köztük szerepel a cimbe írt istenfája, a lilium, a pávatoll és még néhány magyar diszítő-alak, amelyeket még ma is látni népünk subáján, kancsóján, faragott, szőtt holmiján. Huszka József járt legelől e motívumok felkutatózásában, de főképp rendszeres tanulmányozásában. Visszafelé követte e népies diszítő-alakok történetét és ki is mutatja azok szakadatlan sorát egész a XV—XVI. századig. Ott megszakad

a sor. Úr következik, amelyben semmi ránk maradt emlékből nem következtethetünk e népies motívumok létezésére. Huszkat ez a hiány nem állította meg kutató utjában. Visszament a középkorban s a honfoglaláskori leleteken ismét rábukkant ugyanezekre a díszítő motívumokra. Megtalálta rajtuk a pávatollat, az istenfáját és még néhány jellemző alakját a magyar ornamentikának. Kereste: honnan kerültek ezek ide. Bizonyára Ázsiából, vélekedett. És amint Elő-ázsia régi kulturtelepeinek emlékei közt kutatót, hát ime ismét csak megtalálta ama pávatollat és istenfáját. Rajta van az asszír-babilonai faragott és mintázott emlékeken, senki le nem tagadhatja. A magyar paraszt subájának disze ime ott van az ősszasszír kőlapokon, égett agyagmintákon.

Huszka megelégedett azzal, hogy idáig követte visszafelé a mi magyar népünk kedvelt ornamentumainak vándorlását. Pompás könyvet is írt és rajzolt róla s átadta a tudományos világának szives konszideráció céljából.

Hát már ez is fantasztikusnak hat, minden esetre azonban legalább is váratlan. Hogy a magyarok valamelyes atyafiságot tartottak volna a régi asszír-akkal, azt ugyan ki merete volna eddig irásban adni? Hogyan jutunk mi vonatkozásba a hatalmas semita néppel, amely az újabb kutatások szerint nemcsak a görög és dél-európai kultúrának adott alapokat, hanem az eddig eddig hitt egyiptomi művelődést is majd minden ágában kész munkával ajándékozta meg, sok vívmányban megelőzte, eredetiségben felülmúlta? Hogyan jutunk mi magyarok ezzel a hatalmas, világot reformáló asszír-akkal kulturával érintkezésbe?

Ezt a kérdést megoldani nem lehet. Válasz helyett csak regényes kombinációval szolgálhatunk.

A modern arkeológia néhány év óta új ágat hajtott a törzséből: a szumerológiát. Asszír filoló-

lekiismeretüket? Nincs a világon egyetlen, amelynek tanárai ekkora meghunyászkodásra képesek volnának, Kongresszusokon, ahol a professzor urak az egymás tudományából keresnek gazdagodást az egész emberiség javára, megjárja a nyelvi momentumnak ez a szuverén megvetése. Ott a tudomány a fő és nem a nyelv. S még ott is van némi különbség, mert mindig a tudománykereső alkalmazkodik a nagyobb tudós nyelvéhez. De hogy egy szigorú diák kedvéért, aki a maga kised tudományához keresi a hivatalos bizonyítványt, az egyetlen tanárai dobják sutra az állam nyelvét s a maguk anyanyelvét is, ezt józan észszel meg se lehet érteni. Ez már nemcsak az állam méltóságáról való megfélemlítés, ez a tanár urak egyéni méltóságának levétközése is.

Kneza ur, akihez kevés a közünk, megfellebbezte ügyét az orvoskari dékánhoz. Ez az ő második hibája. Mert a dékán urtól minden különösebb beavatkozás nélkül tovább visz a föllebbezés útja. Visz a nagy nyilvánosság, amely felháborodással fog pácát törni az eset valamennyi szereplője fölött és talán jobban sújtja a megfélemlített tanárokat, mint azt a Kneza urat, aki elvégre nem is tehet róla, hogy két rigorószumon megértették az ő ismeretlen nyelven adott feleleteit. És visz a kultuszminiszterhez, aki ezt az okatlan és veszedelmes precedenst üldözni tartozik, vissza egészen a forrásáig. Mert nem szabad azt eltűrni, hogy a budapesti tudomány egyetlen, az ország legelső főiskolájában hivatalos magyar írással igazolják valakinek olyan tudományát, melyet idegen nyelven dokumentált. Ha ugyan dokumentált. Németül az a fiatal ember már beszámolt egyszer a tanulmányairól s ha most Budapesten is csak németül beszél, mi jelentősége van annak az egész nosztrifikálásnak? Ő vizsgázott-e, hogy megüti a magyar tudomány mértékét, vagy pedig ő vizsgáztatta-e ennek az elmaradt országnak legelső tanárait, hogy tudnak-e a magyaron kívül valami művelt nyelven is? Mert majdnem ilyen színe is van a dolognak. Mindenképpen csunya és felháborító. S ha a tanár urak elfelejtették megtanítani Kneza urat, hogy a magyar királyi tudományos egyetemen felelni csak magyarul lehet, most már a tanár urakat kell megtanítani, hogy kérdezni meg csak magyarul

szabad. Aki nem tud magyarul felelni, menjen más ország egyetemére; aki más nyelven is hajlandó kérdezni, ne maradjon Budapesten. Punctum. . . .

BELFÖLD.

Miniszterek köszöntöje. Széll Kálmán miniszterelnök a temesvári szabadalvópártnak a volt nemzeti párt belépése alkalmából hozzá intézett üdvözlő és bizalmi nyilatkozatára a következő távirattal felelt:

Plausich Mátyás urnak Temesvár. A temesvári szabadalvópárt nevében kifejezett üdvözlőt igen jól esett nekem s azért legmelegebb köszönetemet fejezem ki. Kérem egyszeresmind bizalmukat és támogatásukat a jövő nagy feladataink megvalósításához. Széll.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter az üdvözlést és bizalmi nyilatkozatot a következő távirattal köszönte meg:

Plausich Mátyás királyi közjegyző urnak Temesvár. Öszinte hálás köszönettel vettem válaszkörműletet a politikai béke jelenében egyesült szabadalvú pártjának üdvözlését és bizalmi nyilatkozatát. Legyenek meggyőződve, hogy a bizalmat nagyra becsülöm s hogy választókerületem összes polgárainak érdekeit, úgy mint eddig, czentul is szívesen hordom. Fogadják legszívélyesebb üdvözlömet. Báró Fejérváry Géza.

Az új országháza. Az állandó országházi bizottság és az illetékes szakképviselők ma délután Széll Kálmán miniszterelnök elnöklése mellett értekezletet tartottak a miniszterelnöki palotában. Jelen voltak: Perczel Dezső, Tisza Kálmán, Horátszky Nándor, Juszt Gyula, gróf Keglevich István, gróf Zichy Jenő, a közmunkatanács képviselőjében báró Podmaniczky Frigyes, Rupp miniszteri tanácsos stb. A miniszterelnök általánosban nyilatkozott az építkezés és berendezkedés jelenlegi stádiumáról és a jövő munkálatokról. Legérdekesebb kijelentése az volt, hogy az új országháza már 1902-ben át lesz adható rendeltetésének. Az értekezleten számos művészi és részletkérdés, valamint a műszaki képviselők jelentései kerültek meg napirendre.

A katolikus kongrus. A katolikus központi kongrus-bizottság II-ik osztálya Horátszky Nándor elnökle alatt tegnapi ülésében befejezte az osztálynak kiosztott 10 naplania jövedelmi összeírásának a felülvizsgálatát. Felebbezés alatt állott az összeírások közül 119. A kongrus-bizottság többi osztályainak a munkálata szintén folyamatban van.

A mezőgazdasági szeszgyárak érdekében. Mint egy helyi köznyomatos értesül, a pénzügyi miniszter a mezőgazdasági szeszgyárak tulajdonosainak kérényét kedvezően intézte el, amennyiben az új szesz-

gyárak kontingense jelentékenyen fel fog emelkedni. A pénzügyminiszternek erre vonatkozó intézkedése november hó első felére várható.

Hegedüs Sándor Fiumében.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Fiume, október 27.

A kereskedelmi miniszter fumei tartózkodását az ünnepek egész sorozatával kapcsolják egybe a fumeiek, akik nagy lelkesedéssel kísérik a minisztert szemlélésében. A miniszteri látogatás első napja tegnap este fényes lakomával végződött, amelyet gróf Szapáry László kormányzó adott a kormányzósági palota márványtermében. A szászteretű lakomát a kormányzó pohárköszöntő mondott a miniszterre, aki eljött az Adria keleti partjaira s felkarolta a magyar kikötőváros és a kopár hegyláncok népének érdekeit. Fiume fejlődött, a füsttőlgy gyárakérmények s a kikötőben össztörölődő árbock erdeje a bizonyosságai ennek, de még sok tennivaló van. Bizalommal fogadja és üdvözlö a minisztert, aki pályafutásában közgazdasági tekintélylyé küzdötte föl magát, tőle vár minden áldásos intézkedést, melyre a magyar tengerpart iparának és kereskedelmének még szüksége van. Főlkérem tehát önöket uraim, — így végezte — hogy velem együtt emeljék poharukat Hegedüs miniszter ur ő excellenciájának egészségére.

A kormányzó ez utolsó szavakat olaszul is ismételte, de ez a fűszólitás már elveszett a pohárcsengés és éljenivalgás zajába. Majd újra csend lett, s általános figyelem mellett fölszólt a miniszter, s ezt a beszédet mondta:

Hálával tartozom a kormányzó ur ő excellenciájának, hogy a fumeiek figyelmébe ajánlott. Különösen hálás vagyok azért, mert itt előlegezett bizalmat tapasztalok, amelyet eddig nem volt alkalmam kiérdemelni. Nézetem szerint az előlegezett bizalom, a kereskedő-köröknek becsületek, oly adósság, amelyet becsületes embernek legnagyobb megfizetésével kell lerónia. Hogy a kormányzó ur Fiumével szemben Magyarország, mint anyaországról emlékezik meg, abból az következik, hogy Fiume a leány és miután a politikára kitérni nem akarok, a szakmabeli ügyekre nézve a hasonlatot elfogadom. Hogy milyen leány, annak bírálatába nem akarok bocsátkozni, mert tartok attól, hogy megint a politika terére lépnek át, holott ezuttal csak szakmám körébe vágó dolgokkal akarok foglalkozni. Egyébiránt tartozom annak a kijelentésével, hogy ez a leány nem oly hiu és nem olyan kacér, amilyennek elhíresztelték, hanem, amint már meggyőződtem, munkás és dolgozó és olyan köteleket keres, amelyek még erősebben fűzzék Magyarországhoz. Az őv, amellyel díszíti magát, nem arany, hanem vas, ékszer nem gyémánt, hanem hajó, ruhája nem fehérlő lenge szövötből való, hanem munkálkodó gyárak és hajók kéményének a füstjétől szürke

gusok, még pedig a legkiválóbbak, arra a fölfedezésre jutottak, hogy a legrégebb asszírjai kultúra nem semita jellegű, hanem azt készen vették át a semita asszírjaiak valamely régebbi néptől, amelyet talán meghódítottak s amely teljesen beléjük olvadt. Maga a híres ékirás sem semita találmány. Temérdek szó, amely az asszírjai írott emlékek közt idegen hangzású, nyilván annak az ősnépnek nyelvéből maradt fenn. Faragott, vésott munkák is maradtak ránk a legrégebb asszírjai időkbel: ezeknek jellege is merőn eltér minden semita nép stílusától. Lehetetlen föl nem tételezni, hogy létezett a termékeny Mezopotámiában egy nagyteljesű, magas műveltségű, feltaláló szellemű nép, amely semmi rokonságban nem állott a semitákkal s amelynek különleges és kifejlett kulturáját a hódító asszírjaiak egyszerűen átvették. Az az ősnép tehát a tulajdonképpeni atyja a mi európai kulturánknak.

Ma még heves harc folyik az assziriológusok közt e kérdés felett. Az ősnépet akkádnak vagy szumernek nevezték, a vele foglalkozó tudományt szumerológiának. Ma a legkitűnőbb szakemberek a szumerológusok pártján állanak, sőt ezek most már nemcsak bebizonyítottak vélik ez ősnép létezését, hanem meg is határozzák, hogy minő népesaláddhoz tartozott legyen az. A fennmaradt szumer szavak s az emlékek stílusa után itélve az az ősnép ur-altaíji törzs volt, ugyanannak a népesaláddnak a tagja, amelyhez a magyarság is tartozik.

Lám az istenfájának és a pávatollnak viszszafelel vezetett vándor-útja minő fantasztikus álmat nyit meg előttünk. Óh, ha Horváth István még élné, mint tapsolna azoknak a derék német filológusoknak, akik a szittyva törzsnek vindikálják a világ legrégebbi kulturáját, legrégebbi nyelvét!

Nehogy félreértés támadjon, meg kell jegyezni, hogy ez a szumer-akkád-magyar atyafiság nem Huszka kutatásainak az eredménye. Mi itt csak összekombináltuk, mint valamely szép patienct, a Huszka teóriáját a szumerológusok teóriájával. Egy harmadik teória született

meg belőle, amely természetesen még ezt a nevet sem érdemli meg. Játék az istenfájával, semmi egyéb. Legfőjebb ha a tárcáikk könnyű betűt elbirja.

*

Annál komolyabb és jelentősebb a *Hampel contra Huszka* ügy, amely a *Magyar Iparművészet* két füzetében helyezte el aktáit. Ezek az akták nem nyulnak vissza az özönvíz előtti időkbe, mint az a harc, amelyet az imént említettünk. Itt arról van szó, vajjon lehet-e eredeti magyar díszítő-stílusról beszélni vagy sem. Olyan stílusról tudniillik, amelyet nem Európában alakított össze másfajta népek művészetéből a magyarság, hanem amelyet magával hozott ázsiai őst hazájából. Huszka több könyvben állította, hogy van ilyen nemzeti stílusunk, sőt hogy az ködös ázsiai korokba nyul vissza. Hampel erősen tagadja: ami ornamentumunk van, az itt alakult ki, szláv, román, germán törzsek hatásai közepette, mondja. Hampel azzal érvel, hogy a magyar népies díszítés alakjait a XVI. századon túl nem lehet visszafelé követni. Huszka azt válaszolja rá, hogy hiszen a *Halotti beszéd* előtti időkbel sem bírnak magyar nyelvemléket, azért mégsem tagadja senki, hogy Árpád apánk magyarul beszélt. (Itt eszünkbe jut, hogy igenis van, aki ezt is tagadja, de egyelőre még magában áll ezzel a véleményével.)

Hevesen és tüzesen folyt a harc a *Magyar Iparművészet* elegáns hasábjain, talán tüzesebben, mintsem kellett volna. Az a jó eredménye azonban meglelt ennek az istenfája-háborúnak, hogy ismét időszerűvé tette a magyar stílus kérdését. Annaira, hogy végre az idézett művészeti folyóirat szerkesztője jónak látta komolyan felvetni a kérdést: mit tartunk a magyar stílusról, főképp pedig: minő állást foglaljanak el vele szemben a magyar művészek és műiparosok?

A kérdés azért fontos, mert egy idő óta a népszerű jelszók közé tartozik az is, hogy épületeink, bútoraik, üvegeink, szőtt, vert, trébelt, öntött munkáink magyar stílusban készüljenek.

Van-e magyar stílus, amelynek szellemében építeni, kovácsolni, szőni, önteni lehet? Bizonyára nincs, s ezt nem is kell talán külön kiírni. Van egy sor népies díszítő motívum, amelyekről Huszka azt mondja, hogy ősmagyar, Hampel azonban tagadja őseredetiségüket. De ezek éppen csak díszítő motívumok, ami pedig tudvaleg még nem tesz ki stílust. Az építés és asztalos, amidőn velük fölcicmázta házat vagy szekrényét, még nem teremtett magyar stílusú művet. Csak ráragasztott egy hátra vagy szekrényre magyaros díszítőmunkákat. A stílus vejeje a konstrukció és magyar konstrukció nincs sem a jelenben, sem a múltban, haesak a székely kaput nem számítunk annak. Mi lesz azonban egy olyan műből, amely valamely idegen stílusbeli szerkezetre ráragaszt magyar varrottasokról vagy korszokról lemasolt díszítőmunkákat? Ilisz éppen abban rejlik a stílusérzés bájja, hogy magából az anyagból nő ki a konstrukció s magából a konstrukcióból virágzik ki az anyag jelleméhez híven a díszítőmunka. Ez nem holmi önkényes sablon, hanem magától értetődő igazság. Hogyan közelítse meg ezt az igazságot a magyar terelő?

A tanácsadók két táborba csoportosulnak. Az egyik rész utal az összes modern stílusokra, amelyek a góton kívül mind a régi görög stílusból alakultak ki oly módon, hogy ezt az eredeti stílust lassankint átformították, formanyelvét megzavarták, szabadabban kezelték. Így támadt a római, a renaissance, a barok, a rokokó, az empire-stílus, így a francia, német, spanyol, angol stb. renaissance-stílus. Kövessük mi is ezt a történelemtől megszentelt és igazolt módszert — mondják, — ne habozzunk: vegyük át korunk jellemző stílusát, ha idegen népfaj gondolta is ki és magyarosítsuk meg, alakítsuk ízlésünk szerint, kezeljük szabadabban, gazdagítsuk meg eredeti szókkal a formanyelvet.

A másik tábor a radikálisoké. Ők is műtörténeti példára hivatkoznak, még pedig éppen arra, amelyet ellenfeleik mellőztek. A görögkora. A görög stílus azáltal lett eredeti, törsv. keres

és szikrák ékesítik. Minél több ilyen övet, ékesítést és ruhát kíván, annál inkább szaporodnak a mi földadataink. De én szivesen vállalom magamra az ország és a magam erejéhez képest e földadatok teljesítését. Hogy azonban a hasonlatnál maradjunk, a leány eddig nevelőintézetben volt, amikor is a szülők minden kívánságot teljesítettek. Minthogy mi a nemzetek nagy családjában nem nagyuri, hanem egyszerű polgári család vagyunk, polgári családok pedig megkövetelik, hogy a leány, ha felnőt, megoszsa a háztartás gondjait, terheit: gyűrűközzé neki és segítsen dolgozni. Ez áll Fiuméra néve is, mert kereskedelmi várost és kikötőt teremteni annak közreműködése nélkül nem lehet. Annál inkább áll ez a hasonlat Fiuméra néve, mert a földadatok, amelyek itt megoldásra várnak, nemcsak az ország, hanem első sorban Fiume javát is célozzák. Az ország fejlődésének hathatós befolyása van Fiuméra is. Az ország kötelességből és közös érdekből mozdítja elő az ő érdekeit, így tehát Fiume existenciája Magyarország fölírásához van kötve. Arra kérem Fiumét, hogy az ő áldott jó anyjával, Magyarországgal, egyetértőleg, kezét fogva iparkodjék munkálkodni. Szünjék meg minden kereskedés és melléktekinet. Fogjunk kezét nemcsak számításból, de érzésből is. Legyünk egyek a közös földadatok megoldása érdekében. Fölhívom az urakat, hogy szívvel, tettel, szóval és irásban működjenek velem Fiume fölírásában, és fejlődése érdekében. Dolgozzunk éjjel-nappal, mert ha egész napon át dolgozunk, szebb reggelre virradunk. Nemcsak a kopár területeket és házakat kell benépesítenünk, hanem a partokat és messze tengereket kell meghódítanunk, mert csak akkor érhetjük el célunkat, ha száz meg száz lobogó hirdeti nevünket. Éljen Fiume és annak kormányzója!

Taps és erős éljenzés zúgott a teremben a miniszter beszéde után. *Valenciés* podeszta lelkesült hangú magyar beszédben szólt arról a nagy határról, amelyet *Hegedűs* Sándor szavai Fiume város jelenlévő képviselőire tettek. A miniszter beszédéről különben később sokat beszéltek Fiumében.

Ma reggel a miniszter első útját a tengerpartra tette, ahol az *Adria* és a magyar-horvát tengerhajózási társaság hajóit nézte meg.

Azután a miniszter *Susákra* hajtatott a vasúti építkezések megtekintése végett. A horvát zászlókkal fellebögözött községben a lakosság lelkes zsviókkal fogadta, a politikai hatóság nevében pedig *Mattasich* kerületi főnök üdvözölte a minisztert horvát nyelven, figyelmébe ajánlva a község régi kívánságát, hogy *Susák*on megállóhely létesíttessék. A miniszter megrögzött választ adott. Azután gyalog az új feltöltésre ment és ott különösen beható figyelmére méltatta az 1897. november óta épülő új alagutat, amely még ebben az évben elkészül. Az építés közvetlen vezetője *Klein* Albert mérnök, akit a miniszter ott a helyszínen főmérnökévé léptetett elő.

Onnan visszatérve a miniszter megnézte a *Pfaff*-féle brandy-gyárat, a *Heindelhoff* szappangyárat, a *Si-*

stilussá, hogy egyenesen a természethez fordult előképekért. Nem kaesintgatott a mult nagy példára, hanem ment a maga művészi ösztönétől hajtva a friss természetbe, újszerű konstrukcióra akadt, amelyet földszíntől realizált formákkal. A görka egész formanyelve a természeté. Csináljuk tehát mi is így, ugymond, ne másoljunk a mult művészi alkotásait, hanem tanulmányozzuk szívvel és hittel a természetet s abból merítsünk mindent.

És miáltal válik magyarrá akár az első, akár a másik iskola alkotása?

Az első arkeológiai szellemű lévén, természetesen megengedi, hogy valamely átvett konstrukciót a mi magyar ornamentikánk főhasználásával díszítsünk. Csak meg kell nemesítenünk a népies formákat, csak izléssel, módjával kell alkalmaznunk. Ne lössünk egy sábhalmizést valamely architektónikus tagra, ne vigyünk át majolikamotívumokat vert fémre. Cselekedjünk úgy, mint azok a régi magyarországi mesterek, akik magyaros zamatot tudtak adni a régi görk épületeknek és kelyheknek.

A másik iskola ezzel szemben merőn radikális. Azt mondja: tessék tökéletesen tanulmányozni a természetet s önállóan kiaknázni annak formakincsét. Azután tessék dolgozni. Ha igazán és teljesen magyar kéz lát ily mély természet tanulmány után a munkához, akkor lehetetlen, hogy az a munka ne leheljen magából magyar zamatot.

Az első tudományosabb, a másik művészi-sebb temperamentumok tanácsa.

Van-e okos középut e kettő közt? Vagy elfogadandó az egyik vagy a másik? Ezt a kérdést bizony nem ártana mentül több szempontból megvitatni. A *Magyar Iparművészetben* lefolyt *istenfája-háboru* bőséges anyagot szolgáltat hozzá. De olyan érdekes és olyan fontos maga a tárgy, hogy egynéhány polemikus cikkel nem elégszünk meg. Érdeklődéssel várjuk folytatását, bárholonnan jön is az.

monich-Baccarich-féle börgyárat, Meynier papírgyárat, a vízvezetési telepet, a jéggyárat, a vásárosarnokot, mire visszahajtatott a kormányzó palotába, ahol *Szapáry* kormányzó ismét fényes ebédet adott. Ebéd után megnézte a kereskedelmi tengerészeti akadémiát is, később több küldöttséget fogadott, a többi közt a református hitközség deputációját.

Háromnegyed hatkor hosszú kocsisor kísérte ki a minisztert a pályaudvarra, aki ott ismételten köszöntet fejezte ki a fiatal kormányzóknak nagyuri vendégszeretetéért. A miniszter holnap reggel érkezik vissza Budapestre.

A miniszter utazásának pozitív eredménye az is, hogy *Whitehead* torpedó-gyáros, aki eddig vonakodott a párisi kiállításon résztvenni, a miniszterrel szemben erre most már késznek nyilatkozott.

A belügyi tárca.

— A pénzügyi bizottságból. —

Budapest, október 27.

A belügyi tárca költségvetését ma letárgyalta a pénzügyi bizottság. A mai vita is igen élénk volt, különösen a főispánok, a *színházak* és *közegészségügyi kiadások* tételénél. A főispánokat *Komjáthy* Béla kezdte ki, s ő volt ma is a legbuzgóbb a támadásban, kritikában. Minden tételnél felszólalt, s mindegyiknél volt egy-két szúrós megjegyzése, melyet azonban mind gyorsan és sikeresen vert vissza a miniszterelnök. Résztvettek még a vitában: a főispánok tételénél *Makfalvay* Géza, *Justh* Gyula, *Barta* Ödön, *Pulszky* Ágost előadó; az *anyakönyvi* kiadásoknál *Justh* Gyula, *Barta*; a *színházaknál* *Neményi* Ambrus és *Berzeviczy* Albert; a *közegészségügynél* gróf *Teleki* Sándor, *Mattkovics* Sándor, *Neményi*, *Szerb* György, *Barta*; a *csendőrség* tételénél *Justh*; az *általános közigazgatási kiadások* tételénél *Makfalvay*. És természetesen mindegyiknél *Komjáthy* és *Széll* Kálmán miniszterelnök, aki ma is nagy előékenységgel honorált minden felszólalást.

Holnap a földmívelésügyi tárca költségvetésére kerül a sor. A mai ülésről a következő részletes tudósítás ad számot:

(A főispánok.)

A főispánok és főispáni titkárok fizetésénél *Komjáthy* Béla kifejté azt a nézetét, hogy a főispáni rendszer mai állapotában nem tartható fenn. A főispán jelenleg semmi egyéb, mint politikai ágens; az állam semmit sem nyer vele és a közigazgatásnak és az adminisztrációnak épp oly kevéssé válik hasznára. Azt meg éppen nem foghatja fel, hogy miért kellene még mellőlük főispáni titkárok, ha csak azért nem, hogy megmagyarázzák nekik, mi a teendőjük és mit rendelnek a törvények. Nincs rájuk semmi szükség; legjobb lenne ezeket az állásokat egyszerűen megszüntetni és fizetésüket a budgetből törölni.

Makfalvay Géza nem tartja helyesnek, ha budgetszerűleg változtatnák meg a törvénynek a főispáni titkárokra vonatkozó rendelkezése, illetőleg egy részüknek a segédtitkári rangfokozatba emelése. Nem is tartja ezt az állást oly fontosnak, hogy egy részük segédtitkári rangba emeltesék.

Justh Gyula sajnálattal tapasztalta, hogy legálább a multban, a főispánok idejét, ugy látszik, teljesen igénybe vette a korteskedés és egyetlen törvényes teendőjüket, az ellenőrzést sem teljesítették, aminek következménye az, hogy újabban több vármegyében oly primitív módon elküvetett sikasztások jutottak napfényre, amelyekre egyszerű megsemmisítéssel rájöhetek volna. Az ilyen főispánokat nemcsak hogy nem bocsátották el, hanem azok még elnököltek is a fegyelmi választmányban, amely az illető tisztviselők fölött ítélt. A főispáni állás megszüntetésével legjobb lenne ezt az összeget a vármegyei tisztviselők javadalmazásának emelésére fordítani.

Széll Kálmán miniszterelnök megjegyzi a *Justh* által mondottakra, hogy a törvény szerint a pénzügyi ellenőrzésével első sorban az alispán foglalkozik. Nem akarja ezzel azt mondani, hogy a főispán, aki az egész adminisztrációnak ellenőrzője, a pénzügyelést is nem tartoznék ellenőrizni, sőt kötelességének tartja ezt, meg is kívánja, és amennyiben mulasztás történne, teljes szigorral jár el. Hogy ez az ellenőrzés megkönnyíttessék és hatályossá téssek, szakoroket ad mellőlük. *Makfalvay*nak azt válaszolja szóló, hogy ha tulságosan szigorúan magyarázzuk a törvényt, talán igazza van neki, de a budget-törvény is csak olyan törvény, mint a többi s így is lehet a dolgot kezelni és lehetővé tenni azt, hogy némi előmenetelben részesüljenek a főispáni titkárok. Különbén ez az állás is, mint a főispáné, a közigazgatási reformmal függ össze és abban a nercben átalakuláson fog keresztül menni.

amint a közigazgatás reformja megtörténik. Ezt a reformot nem is szándékozik hosszú és bizonytalan időre elhalasztani, sőt sürgős szükségnek tartja a megvalósítását, csak azt mondja, hogy a legközelebbi hónapokban és a tél folytán nem terjesztheti elő az idevonatkozó javaslatokat, mert ez a reform az általa tegnap is elég bőven és részletesen kifejtett érvek és koncepció alapján rendszeres alkotásként lesz végleg átdolgozandó és kidolgozandó. Mig ez a reform keresztülvitetik, fenntartandónak tartja a főispáni állást. Nem is politikai ágens a főispán, hanem a kormány képviselője, nem is kizárólag az, mert az ellenőrzési szolgálatot teljesíti. Amig az állami adminisztráció meg nem alkotatik, szükség van mai hatáskörében erre az állásra. A főispánnak, ha komolyan veszi feladatait, sok és fontos dolga és teendője van, hogy ellenőrzési tisztének megfelelően. (Élénk helyeslés.)

Barta Ödön kizárólag politikáinak tartja a főispáni állást, mert a főispánok az egyetlen oly tisztviselők, akik rendszerváltás esetén testületileg a miniszter rendelkezésére bocsátják állásaikat. Ha változott a rendszer, változásnak kellett történnie a régi rendszer exozitúrában is. Kérde a minisztert, mi akadályozta ezt meg? Az iránt is kér intézkedést, hogy a törvényhatósági tagok bizonyos számának kívánságára köteles legyen a főispán közgyűlést összehívni.

Pulszky Ágost előadó kimutatja, hogy a főispánok állása nem kizárólag politikai állás, s a felelőssége igen nagy mértékben érvényesül is. Nézete szerint bármint fog is reformálni a főispáni állás, a kormánynak, kivált a mi viszonyaink között, szüksége lesz politikai organumra, amelyről egyetlen kormány sem mondhat le.

Széll Kálmán miniszterelnök ez elől a kényes kérdés elől sem tér ki, és a felhozottakra azt válaszolja, hogy oly modorban, amint itt felhozott, rendszerváltásról nem beszélt, mert ez oly tágt és meg nem határozott fogalom, amelybe mindenki azt magyarázhatja bele, ami neki tetszik. Megmondta világosan és részletesen, mikor miniszterelnöki székét elfoglalta, hogy mi a politikája és mi annak a szelleme, mi szóló felfogása és mik kormányzatának elvei és céljai. Áll elébe annak, aki azt akarja bizonyítani, hogy kormányzata alatt bármi történt volna, tudva vagy mulasztással, ami az általa kifejtett elvekkel, az általa proklamált kormányzási szellemmel, a törvényvel és jogossággal ellenkezőnek. Ettől az iránytól jövőre sem fog eltérni és megköveteli minden közegtől, hogy az ő kormányzati szellemében járjon el. Ismétli, amit mondott, hogy a főispán az egész adminisztrációért lévén felelős, ellenőrizni tartozik a főispán mindent és így a pénztárkezelést is s a felelőssége alól szóló nem is fogja őt felmenteni. A *Barta* által felvetett kérdésre megjegyzi, hogy egyetlen eset sem fordult elő, amidőn a megye közönségének kívánságára a főispán közgyűlést nem hívott volna össze s az élet eddig nem mutatta szükségének a törvénynek ez irányban való módosítását.

Az előirányzatot ezek után megszavazták.

(Anyakönyvek.)

Az *anyakönyvi kiadásoknál* *Justh* kevésnek tartja az előirányzott összeget, tekintettel arra, hogy a községi jegyzők túl vannak terhelve anyakönyvi teendőkkel. Ideje volna annak is, hogy az anyakönyvi teendők egyszerűsítsenek.

Széll miniszterelnök megengedi, hogy történhetnek egyszerűsítések e téren is, de szóló nem tartaná ezt most megfoglyatandónak, s az intézményt magát érintetlenül fenn szándékozik tartani. A költségvetés fokozatosan emeli is a költségeket. A további tapasztalatok meg fogják mutatni, mely intézkedések lesznek még szükségesek az intézmény javítása érdekében.

Makfalvay kéri a minisztert, hogy az anyakönyvezés sok felesleges fomaságának egyszerűsítését vegye fontolóra.

(A falu jegyzője.)

Barta Ödön kívánatosnak tartja, hogy jegyzőképző tanfolyamok az orságnak legalább négy-öt helyén állitassanak fel s a jelöltek egységes jegyzői szigorlat alá vettessenek.

Széll miniszterelnök az adminisztráció reformjának egyik legfontosabb részét éppen a jegyzői állás megfelelő szervezésében látja s az a meggyőződése, hogy ha ez a kérdés nem lesz jól megoldva, az egész reform nem sokat fog érni. A tanfolyamok fejlesztését a belügyi kormány is kívánatosnak tartja s hajlandó is előmozdítani.

Az előirányzat ezek után megszavaztatott.

(Színházi vita.)

A színművészeti kiadásoknál **Neményi** Ambrus csak arra kíván szorítkozni, ami a szó legszorosabb értelmében a pénzügyi bizottság elé való, t. i. a pénzügyi gazdálkodásnak a kritikájára. A Nemzeti Színházról nem szól, mivel ehhez az intézethez a nemzetnek sok kegyeletes érzése fűzi. Ilyféle szempont azonban nem feszélyezheti, mikor az Operáról szól, ahol a gazdálkodás minden kritikán alul áll. Az 1898-iki zárszámadásokról kiderül, hogy az Operánál a tulkiadás 88 ezer forint volt, ebből azonban 58 ezer forintot fordítottak az 1897-iki tulkiadások fedezésére és 30 ezer forintot az 1898-iki hiányok részben való fedezésére. Hogy mit jelent ez a "szó, részben", azt megtudjuk a legújabbban, az 1899-iki év első felében előfordult tulkiadásokról szóló jelentésből, mely szerint a két szubvencionált színház 1898-iki deficitje végleges fedezésére ez idén 86 ezer forintot adtak ki. Hogy mennyi lesz az 1899-iki deficit, azt ismét csak 1900-ban fogják megtudni. A rend szempontjából tehát helyes, hogy a mostani költségvetésben az Opera szubvencióját felemelték 242 ezer forintra. Mivel azonban már 1898-ban tényleg 303 ezer forint lett utalványozva és ez az összeg még csak elég sem volt, előre látható, hogy 242 ezer forintra a jövő évre sem fognak kijutni. Mivel pedig az Opera művészi nivója, enyhén szólva, nem igazolja az óriási kiadásokat, a deficit indokát másuttal kell keresni. Ez az indok feltalálható az általános rossz gazdálkodásban és a szertelen bürokráciában, amely nevétséges módon komplikálja az Opera adminisztrációját. Az egyetlen megoldás az volna, ha a kormány a pénzügyminisztériumból oly közeget rendelne ki, aki az egész gazdasági és pénzügyi kezelést átvenné. De akár így oldják meg a kérdést, akár más uton, a kormánynak kötelessége gondoskodni arról, hogy a jövőben már komoly beszámíthatóság alá eső pénzügyi rendszerrel találkozzék a képviselőház a két műintézet költségvetésében.

Komjáthy kérde, miért szerepel ez a tétel még mindig a belügyi tárca kezelésében, holott a Ház már kimondta, hogy minden művészeti intézet a közoktatási tárcához teendő át s a kormány azt már kilátásba is helyezte volt. Ez intézetek pénzügyi kezelésére nézve maga is hozzájárul az előtte szóló által mondottakhoz. Felelel, hogy a Nemzeti Színháznál a felszereléseket — el is tekintve attól, hogy túlságosan költségesek — külföldön szerzik be. Akkor midőn mindent meg akarunk tenni iparunk felségelésére, nem engedhető meg s éles megrovást érdemel a színházak vezetőjének ez a szeszélye. Annak, hogy a Nemzeti Színház látogatottsága csökken, oka az, hogy a mostani regime intézkedései túlterhelik a művészeket és elvették a munkakedvüket s azt az odaadást és lelkesedést, mely a hivatásuk teljesítéséhez szükséges.

Berzevicsy Albert felvilágosítást kér arról, mily stádiumban van a színházaknak a közoktatási tárcához való áthelyezése? A jelenlegi intendánsnak lehetnek hibái, de szakértelem szempontjából nem lehet ellene kifogást tenni. Ami az Operát illeti, ha csak némileg jó Operát akarunk, legalább is annyit kell reá fordítani, amennyi a jelenlegi költségvetésben van. Ha erre nem fordíthatunk elegendő, fontolóra kell venni az Opera esetleges kibérlésének eszméjét. Ami a Nemzeti Színházról van szó, melynek ujjaépítését szülő is sürgeti, kéri a minisztert, szegüljön határozottan ellene annak az elhízott tervnek, hogy a Nemzeti Színház az Erzsébet-terre építtessék, ami valóságos merénylet lenne a jelen és a jövő generáció egészsége ellen. (Élénk helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ebben a kérdésben nagyon nehéz nyilatkozni, mert a személyes kérdések majdnem elkerülhetetlenek. **Komjáthy** Béla, ámbátor nem mondta meg, mikor utalt arra, hogy intendánsnak nem lehet születni, nem mondta meg, hogy kire értette, de ő azt hiszi, hogy gróf **Keglevich** Istvánt értette. Kijelenti, hogy gróf **Keglevich** a legkiválóbb képzettségű, a színirodalomban pártatlan jártasságú ember. Sokféle okra vezethető vissza az, hogy mért van oly sok kívánni való ma egy művész, mint pénzügyi szempontból. Rendszeres, évekre tartó, öntudatos munkára van szükség. Nem volt hasznára az intézetnek az oly gyorsan bekövetkezett változás a vezetésben. Amint egy intendáns kezdte érvényesíteni irányát, jött a másik. Az kétségtelen, hogy az Opera rossz s a közönség elszokott tőle. Ennek nem egyedül a színházak elszaporodása az oka. Szerződtek drága pénzen karmestereket, **Nikisch**, **Mahlert** stb., aztán ezeknek horribilis összegekért megváltották a szerződéseiket és

kimarták őket. Nincs a karmesterekben az az attrakció, ami a publikumot vonzza, — kétség-telen, hogy az első karmester kiváló férfi, de egészségi állapotánál fogva ma már nem tud megfelelni hivatásának. De gondoskodva lesz róla, hogy méltóan érdemeihez és méltóan a legnagyobb magyar zeneszerző fiához, *judalmastassék* majd távozásakor.

A közönséget vissza kell hódítani. Az előirányzat a tavalyi preliminare alapján történt, hozzávéve azt, ami a múlt évre még szükséges volt. Nagyobb emeléseket szülő nem enged. A bevételek, sajnos, csökkentelek és pedig nemcsak azért, mert megszorodtak a színházak, hanem mert a közönség csakugyan nincs megelégedve az Operával. Ezt maga az intendáns is beismeri. Tervebe is van véve több irányban teendő intézkedés.

Tisztelt uraim, folytatja a miniszterelnök, mi a két műintézetnek a legnagyobb baja? *Hogy nincsenek alkalmas igazgatók.* Mert a főszűly nem az intendánsban van, hanem az igazgatókban. Ami a Nemzeti Színházról van szó, a nagyérdemű **Paulay** pótolni lehetetlen volt. Óráig foglalkoztam ezekkel a dolgokkal. Ismerem teljesen a viszonyokat. Nagyon nehéz, mint mondtam, személyes kérdéseket nem érinteni. A pénzügyi kezelésre nézve megjegyzi, hogy azt nem lehet rossznak mondani. Megengedi a szülő, hogy amint itt említettett, talán komplikált az ellenőrzési szolgálat, de pénzügyi anarkiáról s derűre-borura való költségekről nem lehet beszélni s nem vezetne célra oda pénzügyi tisztviselőt kiküldeni. Ami a felszerelésnek külföldön való beszerzését illeti, utána jár a dolognak, mert meggyőződése, hogy a magyar ipar fejlesztésének egyik feltétele, hogy az állam támogassa a beszerzéseknél és egyenlő feltételek közt a hazai ipart előnyben részesítse, s ezt öntudatosan követi is a kormány minden téren. Ami a színházaknak a közoktatási tárcához való áthelyezését illeti, ez vita tárgya és erre nézve a Ház nem hozott határozatot. A magyar színművészet állására nézve teljesen mindegy, hogy melyik miniszter kezeli, a fő az, hogy jó legyen a kezelés, és pedig lenn az igazgató utján történik.

Kevés oly országot ismer, ahol nem a belügyi tárca keretében lenne a színházak fölötti felügyelet. Ezt a kérdést egyébként nem tekinti eldöntöttnek és a Nemzeti Színház kiépítésének kérdése és egy pár más budget-kérdés az egyik oka annak, hogy a jelen budgetben nem történt meg az áthelyezés.

Ami az Erzsébet-terren felépítendő *Nemzeti Színház*ról van szó, az szerencsétlen idea volt, amely a kormány tudta nélkül az intendáns által lanszirozottat az ujságokban. Mentségül szolgál azonban az intendánsnak az, hogy őt a legjobb akarat vezette. Az intendáns azt hitte, hogy az Erzsébet-terrel telkét ingyen megkapja a fővárostól s a mostani *Nemzeti Színház* értékéből ingyen építi fel az új *Nemzeti Színház*at. A miniszterelnök a *leghatározottabban ellenzi az Erzsébet-terreni Nemzeti Színház*at.

Végül fölemlíti, hogy az új *Nemzeti Színház* felépítésére törekszik, sőt számít a főváros igaz, patriotikus érzéssel már felajánlott segítségére és áldozatkészségére, amit a közeli jövőben, hivatkozva már tett ígéretére, igénybe is fog venni. (Általános helyeslés.)

Neményi megjegyzi, hogy a pénzügyi anarkia alatt semmi egyebet nem értett, mint a tulkiadásoknak évről-évre való ismétlődését.

A bizottság ezek után megszavazta az előirányzatot.

(Az egészség.)

A közegészségügyi kiadásoknál gróf **Teleki** Sándor a tuberkulózisnak hazánkban való szörnyű pusztításaira hívja fel a kormány figyelmét. Minden országban nagy mérvben megindították a védekezést e ragályos betegség ellen és mindenütt rendkívüli összegeket áldoznak erre a célra. Tudja, hogy nálunk se került ez el a kormány figyelmét s különösen örül annak, hogy a költségvetésben is fel van véve a célra némi összeg, amiért szülő csak köszönetét fejezheti ki. A tuberkulózisnak halálososok legnagyobb részben az Alföldön fordulnak elő. Kivánatosnak tartaná, ha a kormány megvizsgálná ennek okait.

Komjáthy csak belvételre az előtte szóló által

mondottakat. Az Operára százazreket költünk évenként, ha a katonáknak kell, mindig van pénzünk és ezen immáren baj elleni védekezésre a költségvetésben nyomorult 2000 forint van felvéve. Szülő bizik a kormány mostani fejében, hogy érzi-e van a közegészségügyi szükségletek iránt s kéri őt, hogy a kérdést ne hanyagolja el és ne tőrjön el olyan állapotok, a minők például Munkácson vannak, ahol két kórház közelében van a temető s az ottani vizet mind megfertőzteti. Az Alföld rossz közegészségi állapotainak oka az ivóvíz. Nagyon ideje volna már, ha a kormány erre is kiterjesztené a gondozását. A fővárosban semmi intézkedés nincs arra nézve, hogy az új épületek nedves falai közé ne lehessen lakókat beköltöztetni.

Matlekovics Sándor az országban levő orvosok állapotára hívja fel a kormány figyelmét. Okvetlenül szükséges intézkedni az iránt, hogy a vidéki orvosok helyzete olyanná tétessék, hogy vonzó erőt gyakorolhasson az orvosi pályára lépőkre.

Falszky Ágost is hangsúlyozza, hogy közegészségi bajainknak és az egyetemi orvosi karok csökkent látogatottságának egyik főoka az, hogy a kör-orvosi intézmény egyáltalán nem vált be. Feltétlenül szükséges a közegészségügyi törvény idevonatkozó rendelkezéseit módosítani, ami azonban csak a közigazgatási reform keretében lehetséges, amelynek ki kell terjednie a közegészségügyi személyzet viszonyainak rendezésére is.

Neményi felelel, hogy az orvosképzés költségei túlságosan nagyok és hozzá még a tisztiorvosi vizsga letétele is új költséggel jár. Ez a tisztí vizsga szülő meggyőződése szerint teljesen felesleges és megszüntetendő.

Szerb György helyteleníti, hogy a törvényszéki orvosi vizsgákért is új költséggel sújtják a szegény orvosokat.

Larta az orvosi kurzusokat akként tartja beosztandóknak, hogy a tisztí és törvényszéki orvosi állásához szükséges tárgyakat a rendes évfolyamokon kötelezőleg hallgathassák az orvosok. A gyógyszerárak csökkentése körüli privilégiumoknak és visszaéléseknek is ideje volna már véget venni.

Széll Kálmán miniszterelnök az elhangzott felszólalások legnagyobb részével és azok intenciójával teljesen egyetért. Maga is azt tartja, hogy az adminisztrációnak alig van fontosabb feladata, mint az egészségügy és minden, ami az ország közegészségügyi viszonyainak javítására szolgál, gondozásban részesítendő, bármily csekélynek tűnjék is fel. Csak sajnálhatja, hogy nincs módjában ezuttal behatóbb intézkedésekkel előállni. Megvan azonban a komoly akarat az s a pénzügyi helyzet korlátai közt meg is fognak tenni minden lehetőt. Azon lesz szülő, hogy beoltsa az adminisztráció közegeibe azt a szellemet, hogy nem szabad semmit sem kicsinyelni és mindenkinek meg kell a maga körében tennie minden lehetőt. Különös fontosságot tulajdonít szülő a gümőkór és a gyermekhalandóság kérdésének. Az állam feladata ezen a téren is előjárni, nemcsak kitanítással és figyelmeztetéssel, hanem alkottásokkal és más módon is. A gyermekhalandóság csökkentése céljából szülő megfelelő összeget vett fel arra, ami legszükségesebb, hogy falusi bábák nagyobb számmal képeztesse. Az orvosi pályára lépők elé szülő nézet szerint sem szabad akadályokat gürdíteni, mert különben is elég nehéz az orvosi pálya. Érintkezésbe fog lépni a kultuszminiszterrel az iránt, hogy már az egyetemi képzésnél is könyvitések történjenek. A gyógyszerárak ügyére nézve egyetért szülő **Bartával**. A belügyi tárcának egy kérdése sincs, amely kellemetlenebb lenne szülőre nézve, amelyet inkább szeretne eltávolítani a belügyminisztérium köréből, mint éppen ezt. Azon lesz, hogy ez a kérdés radikális módon oldassék meg s ezek a visszaélések megszűnjenek. E tárgyban mielőbb törvényjavaslatot szándékozik benyújtani. (Általános helyeslés.)

A bizottság ezek után megszavazta az előirányzatot.

(Csendőri atrocitások.)

A csendőrség szükségleténél **Justh** felhívja a miniszter figyelmét azokra az atrocitásokra, amelyeket egyes vidékeken a csendőrség gyakorol.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a legszigorúbb megtorlás fogja érni azokat, akikre ilyen atrocitások rábizonyulnak.

(A budapesti rendőrség.)

A budapesti államrendőrségnél **Komjáthy** megengedhetetlennek tartja, amiket a rendőrség egész családok egzisztenciájának megsemmisítésével a kitalások terén elkövet.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy minden ilyen esetet, amely felelőtlenség után eljő, jó,

alaposan megvizsgál és hivatkozhatik esetekre, amelyekben a kitiltásokat kasszálta is.

A közbiztonsági kiadásoknál Komjáthy kéri a minisztert, hasson oda, hogy vidéken is javíttassék a rendőrségi szolgálata.

Széli Kálmán miniszterelnök elismeri a felszólalás jogosultságát és figyelemmel is lesz erre a kérdésre.

(A vita vége.)

Az általános közigazgatási kiadásoknál Makfalvay a Rendeleték Társának szerkesztése ügyében, Komjáthy pedig az iránt szólalt föl, hogy a hivatalos lap híven és objektíve közölje az országgyűlési beszédeket.

Széli Kálmán miniszterelnök nem kifogásolja előtte szóló felfogását és intencióját s a megvalósításnak nincs is egyéb, mint tisztán pénzügyi akadály. A kérdést mindenestre megfontolás alá fogja venni.

A tárcá mindezen tételeinek megszavazása után holnap délelőtt 1/211 órára kitűzték a földmívelésügyi tárcá költségvetését és az ülést a miniszterelnök élénk életteléssel véget ért.

Az osztrák helyzet.

Budapest, október 27.

A kormány program-nyilatkozatát szerencsésen letárgyalta ma a képviselőház s mindjárt utána a delegáció-választáson kezdtek hajbakapni. Közbe egy kis parázsbotrány is megcsétt, de nem tett kárt senkiben. A csehországi zavargásokon kívül ez mindaz, amit az ausztriai helyzetről följegyezhetni.

A mai ülés.

Bécs, október 27.

A mai ülést Fuchs elnök egyegyed 12 óraker nyitotta meg. A képviselőház mai ülésében befejezte a kormány nyilatkozatai feletti vitát.

Az ülés elején a Ház elfogadta azt az indítványt, hogy a szolgálk fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatot a költségvetési bizottsághoz utasítsák.

Azután folytatták és befejezték a kormány nyilatkozatai fölötti tárgyalást.

Az első szónok dr. Pacak (ifju-cseh) volt, aki azt mondja, hogy a kormány nyilatkozata megtestesülése a régi *divide et impera* jelszónak. Az egyik nemzetiséget kijátszszák a másik ellen; az egyik pártot a másik párt ellen; a vesztes mindig a nép. Ha a nyelvkérdés a németek és csehek között el volna intéve, bizonyára sok egyesítő gazdasági és közművelődési momentumot találnánk.

Azután Dasinskyvel polemizál, aki őt is megtámadta tegnapi beszédében. Pacak azt mondja, hogy ő nem fogja Dasinskyt azzal megtisztelni, hogy magát beszennyezze, felhóvva azokat az alávalóságokat és durvaságokat, amelyeket Dasinsky egy nép és egy párt ellen felhozott. Dasinsky megszűnt a művelt emberek köze tartozni. Beszédét azzal fejezi be, hogy kijelenti, hogy az ifju-csehek a kormány ellen a leghevesebb ellenzékletet fogják kifejteni.

Azután dr. Kathrein indítványára a vitát befejezték.

A baloldal lemondott a zárszóról, a jobboldal pedig Plencok képviselőt választotta meg vezérszónokul, a ki gyalogatos hangszógnak mondja azt az állítást, hogy a csehek tapsoltak akkor, amikor Badeni a rendőröket az osztrák parlamentbe hozta.

Erre Resel szocialista képviselő egy képes lapot visz oda a szónokhoz, amelynek 1897. novemberi egyik száma e jelenetről fényképet közölt és azt mondja:

— Itt a bizonyítéka!

Egy ifju-cseh képviselő kikapja Resel kezéből a lapot, összegyűri és a földhöz vágja.

Resel fölveszi a lapot és nekioldja a cseh képviselőnek.

Óriási zaj támadt erre, úgy, hogy a szónok rövidesen befejezte beszédét.

A vita befejezése után következett a 14. §-nak az alkotmányból leendő kiküszöbölése tárgyában beadott két sürgősségi indítvány tárgyalása.

Az egyik indítványt Dasynski szocialdemokrata adta be, amelyben azt indítványozza, hogy a 14. §. egyáltalában küszöböltesse ki az alkotmányból. Kaiser és társainak erre vonatkozó sürgősségi indítványa pedig azt mondja, hogy 14. §. alkalmazása bizonyos állami szükségletekre korlátozassék. Az indítványt benyújtók indítványukat hosszabban indokolták.

Az elnök erre a jövő ülés napirendjére a delegátusok választását akarja kiűzötni.

Schönerer hevesen tiltakozik az ellen, hogy a delegációt megválaszassák. tekintettel arra, hogy a

magyar kiegyezést égbekiáltó alkotmányserítéssel költötték meg. A jövő ülést keddre kéri, amikor is sürgős indítványok lennének tárgyalandók.

Iro (közbeszó): Mi nem akarunk a hadügyminiszternek újabb 300 milliót megszavazni.

Wolf: Biz ez aljas népszalás! És aki a delegátusokat megválasztja, az népszaló. (Nagy zaj.)

Iro: Most meglátjuk, hogy ki a nép barátja!

Közbeszólások balról: Mi nem engedünk magunknak kommandirozni!

Elnök az indítvány felett elrendeli a szavazást. Az indítvány mellett csak a Schönerer-párt 7 tagja szavazott, a katolikus néppárt pedig ülve maradt.

Wolf képviselő odakiált ezeknek:

— Szégyen! Gyalázat! Pfuj németek! Tinektek kötelességetek a delegáció-választás megakadályozása! De csak várjatok! Ezt drágán fizetitek meg!

A jobboldal derültséggel fogadta e kifakadást. Schönerer után Verkauf szocialdemokrata szintén azt indítványozza, hogy a delegátusok megválasztását elhalasztassák. A németeknek szerinte nincs okuk egyetlen fegyverüket kezükből kiesavartatni. Indítványozza tehát a delegáció-választás elhalasztását, de őt is leszavazták a csehek és a többi németek.

A szavazásnál a szocialdemokraták gúnyosan kiáltják:

— Hát ugyan, hol van a cseh ellenzék mostan? Schönerer dörgő hangon közbekiált:

— Éljen a cs. és kir. szocialdemokrácia! Hoch! Hoch! Hoch! (Zajos derültség az egész Házban.)

Elnök kijelenti, hogy a legközelebbi ülésen a delegátusokat fogják megválasztani és az ülést 1/2 óraker berokeszti.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, október 27.

Engel képviselő az ifju-csehek nevében a csehországi német képviselőknek az eddigi kompromisszum megújítását ajánlotta a holnapi delegáció-választásra nézve.

Bécs, október 27.

Képviselőkörökből az a hír szivárog ki, hogy tegnapi este a lengyel klubban nagyon heves viták voltak, amelyeknek folyamán sok rekrimináció merült fel dr. Stranskynek a beszéde ellen, amelyben gróf Goluchowski ellen kirohanást intézett és mindenki megegyezett abban, hogy feltétlenül meg kell ezt torolni. A jobboldali pártok beleegyeztek abba, hogy holnap a delegátusokat megválassza a Reichsrath. A csehek és németek közt a jelölések ügyében kompromisszumot akarnak létrehozni.

Bécs, október 27.

A kvóta-küldöttség ma délelőtt megalakult. Elnöke gróf Schönborn Frigyes, helyettes elnöke lovag Javorski, előadója Beer udvari tanácsos lett.

Bécs, október 27.

Az osztrák képviselőház többsége tudva-levőleg el akarta halasztani a delegáció tagjainak megválasztását, hogy így a kormánynak nehézséget okozzon. Ma a helyzet lényegesen megváltozott. Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a többség megváltoztatta eredeti tervét. Ennek a fordulatnak — amint jól értesült politikai körökben beszélik — az a magyarázata, hogy ő felsége a jobboldali pártok végrehajtó bizottsága elnökének tudomására hozta, hogy a legközelebbi idő alatt ő hajítja a delegáció tagjainak megválasztását. Ennek következtében Javorski titkos konferenciára hívta össze a végrehajtó bizottságot és az ülésen előterjesztette a felség kívánságát. Erre egyhangulag elhatározta a végrehajtó bizottság, hogy holnap meg fogja választani a delegáció tagjait. Ezzel egyidejűleg jelenti bécsi tudósítónk, hogy a németek és a csehek kompromisszumra fognak lépni a delegáció tagjainak megválasztása dolgában. A kormánynak az a terve, hogy a reichsrath a delegáció ülésébe idején is folytassa munkáját. A delegáció első ülése november 18-án lesz. Az idén a delegáció elnöke az urakházának tagja lesz. A baloldali pártok elnökei holnap az ülés előtt konferenciát fognak tartani.

Félhivatalosan az osztrák delegáció-választásról a következőket jelentik:

Bécs, október 27.

A jobboldal végrehajtó bizottsága egyhangulag hozzájárult ahhoz, hogy holnap válasszassék meg a delegáció tagjai. Az ifju-csehek klubja elhatározta, hogy a cseh nagybirtokossággal és a csehországi német képviselőkkel a választást illetőleg a következő kompromisszumot kéri: A delegációba rendes tagoknak négy cseh, négy német és két nagybirtokosági képviselőt, póttagnak egy cseh és egy konzervatív nagybirtokossági képviselőt választanak. A maguk részéről kijelölték a delegációba Gregert, Heroldot, Kramarzt és Pacakot és póttagnak Odralt. A határozatról értesítették Pergelt képviselőt.

Bécs, október 27.

Az osztrák képviselőház többsége tudva-levőleg el akarta halasztani a delegáció tagjainak megválasztását, hogy így a kormánynak nehézséget okozzon. Ma a helyzet lényegesen megváltozott. Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a többség megváltoztatta eredeti tervét. Ennek a fordulatnak — amint jól értesült politikai körökben beszélik — az a magyarázata, hogy ő felsége a jobboldali pártok végrehajtó bizottsága elnökének tudomására hozta, hogy a legközelebbi idő alatt ő hajítja a delegáció tagjainak megválasztását. Ennek következtében Javorski titkos konferenciára hívta össze a végrehajtó bizottságot és az ülésen előterjesztette a felség kívánságát. Erre egyhangulag elhatározta a végrehajtó bizottság, hogy holnap meg fogja választani a delegáció tagjait. Ezzel egyidejűleg jelenti bécsi tudósítónk, hogy a németek és a csehek kompromisszumra fognak lépni a delegáció tagjainak megválasztása dolgában. A kormánynak az a terve, hogy a reichsrath a delegáció ülésébe idején is folytassa munkáját. A delegáció első ülése november 18-án lesz. Az idén a delegáció elnöke az urakházának tagja lesz. A baloldali pártok elnökei holnap az ülés előtt konferenciát fognak tartani.

Félhivatalosan az osztrák delegáció-választásról a következőket jelentik:

Bécs, október 27.

A jobboldal végrehajtó bizottsága egyhangulag hozzájárult ahhoz, hogy holnap válasszassék meg a delegáció tagjai. Az ifju-csehek klubja elhatározta, hogy a cseh nagybirtokossággal és a csehországi német képviselőkkel a választást illetőleg a következő kompromisszumot kéri: A delegációba rendes tagoknak négy cseh, négy német és két nagybirtokosági képviselőt, póttagnak egy cseh és egy konzervatív nagybirtokossági képviselőt választanak. A maguk részéről kijelölték a delegációba Gregert, Heroldot, Kramarzt és Pacakot és póttagnak Odralt. A határozatról értesítették Pergelt képviselőt.

Bécs, október 27.

Az osztrák képviselőház többsége tudva-levőleg el akarta halasztani a delegáció tagjainak megválasztását, hogy így a kormánynak nehézséget okozzon. Ma a helyzet lényegesen megváltozott. Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a többség megváltoztatta eredeti tervét. Ennek a fordulatnak — amint jól értesült politikai körökben beszélik — az a magyarázata, hogy ő felsége a jobboldali pártok végrehajtó bizottsága elnökének tudomására hozta, hogy a legközelebbi idő alatt ő hajítja a delegáció tagjainak megválasztását. Ennek következtében Javorski titkos konferenciára hívta össze a végrehajtó bizottságot és az ülésen előterjesztette a felség kívánságát. Erre egyhangulag elhatározta a végrehajtó bizottság, hogy holnap meg fogja választani a delegáció tagjait. Ezzel egyidejűleg jelenti bécsi tudósítónk, hogy a németek és a csehek kompromisszumra fognak lépni a delegáció tagjainak megválasztása dolgában. A kormánynak az a terve, hogy a reichsrath a delegáció ülésébe idején is folytassa munkáját. A delegáció első ülése november 18-án lesz. Az idén a delegáció elnöke az urakházának tagja lesz. A baloldali pártok elnökei holnap az ülés előtt konferenciát fognak tartani.

Zavargások.

Prága, október 27.

Hronovban, Chotzenban, Jeleniben, Buschtiebradban és Hohenmauthban a legutóbbi napokban csoportosulások és tüntetések voltak, miközben a zsidólakta házak ablakait betörték. A rendőrség szétoszlatta a tüntetőket. Kladnában 24-én este 400 főből álló tömeg kiabálva és énekelve vonult át az utcákon. A csendőrség és a rendőrség szétoszlatta a tüntetőket, kiknek száma 3000-re növekedett, és megakadályozta a nemzeti és szocialdemokrata munkások közt készülő verekedést. A zsidók házaiban sok ablakot vertek be. A kerületi kapitány hirtelményt bocsátott ki, melyben a legszigorubb intézkedésekkel fenyegetőzik.

A háború.

Budapest, október 27.

Az angolok megunták vereségre való győzelmeiket és meghagyták White tábornoknak, hogy az erősítések odaérkezéig maradjon meg a defenzívában. White tehát a vele egyesült Yule tábornokkal együtt azon fog iparkodni, hogy Ladysmithet megtarthassa és e végből odavonja az összes natali csapatokat, amelyek rendelkezésre állnak. Nevezetesebb új részletet a natali haretérről a mai nap nem hozott.

Távirataink a következők:

London, október 27.

Ladysmithből jelentik: Yule serege leirhatatlan nehézségek között érkezett el Ladysmithbe. Mind a két napon csak úgy szakadt az eső. Petermaritzburgból újabb angol csapatok érkeztek Ladysmithbe. A boerok hadi mozdalatairól az angolok semmit sem tudnak.

Az elfogott Schiel német ezredes a Times tudósítójának azt mondta, hogy a boerok nem tudnak ellenállni a brit ágyuk tüzeinek.

London, október 27.

A Timesnak azt jelenti Elandslaagteből 22-diki kelettel, hogy még lehetetlen a boerok veszteségeit meghatározni, de hozzávetőleg 250-re tehető halottjaik száma.

Páris, október 27.

A Journal szerint a kormány mostanában egy három cirkulárhajóból álló hajóhadostálynak Dél-Afrikába való kiküldésén tanakodik. A Matin szerint a kontinentális hatalmasságok eszközöket és módokat keresnek arra, hogy az angol tengeri haderő kifejtésében rejlő fenyegetéssel szembeálljanak.

London, október 27.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Durbanból 23-diki kelettel: A transvaali nemzeti bank itteni fiókját ma a Tartar hadihajó legénysége elfoglalta. Egész Natalra nézve kihirdették az ostromállapotot.

London, október 27.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Kimberleyből 24-diki kelettel: Egy 270 főnyi brit csapat ma korán reggel elhagyta a várost és alig haladt egy darabig, boer csapatokra bukkant, amelyekkel harcra keveredett. Később két pán-elősvonlat és 220 ember érkezett segítségükre két ágyuval és két Maxim-ágyuval. Egy brit ágyu azonnal lövöldözni kezdett az ellenségre, amely kedvezőtlen hadállásban volt. A boerok tüzérése erősen viszonzta a lövéseket. A harc három óra hosszat tartott. Az angoloknak három halottjuk és 21 sebesültjük volt. A boerok részéről sokan estek el, köztük Botha parancsnok.

(Az indiai helyzet.)

Pétervár, október 27.

A helyzet Indiában olyan, hogy a transvaali háború tartama alatt ott igen könnyen felkelések támadhatnak, Oroszország pedig, hogy minden eshetőségnek elejét vegye, kénytelen lesz középásiai helyőrségeit megszorítani.

Perziában az orosz befolyásnak feltűnő emelkedése észlelhető. Az egész perzsa lovasságot orosz tisztekre bizzák. A Kaspi-tengertől az Omani-öbölhöz építendő orosz vasútnak terve ismét előtérbe lép és valószínű, hogy a világot rövidesen fontos orosz-perzsa szerződések fogják megjelenni, amely szerződések az orosz hajórajnak szilárd és állandó támpontot biztosítanak a perzsa parton.

Nem csekély az a hatás sem, amelyet Angliának kelet-ázsiai birtokaira gyakorolhatna egy hosszú ideig tartó háború. Oroszország befolyása ott a legsikeresebben vetekedhetnék az angollal. Kínában Anglia okvetlenül sok politikai tért

fog veszíteni, ha a háború a boerok ellen hosszúra nyúlik.

Hogy Muravievnek hosszas párisi tartózkodása a dél-afrikai háború által megváltozott világ-helyeztetés függ össze, nevezetesen Angliának Ázsiában való megbénításával, ahhoz kétség sem férhet. Az orosz kormány lesz mindenesetre az első, amely az angoloknak afrikai hadjárataiból ázsiai politikájának javára a legnagyobb hasznot akarja huzni.

(Francia vélemény.)

Páris, október 27.

Anglia vége cím alatt a *Matin* ezeket írja:

Sokáig vártatott magára a büntetés, de már közeledek és annál borzasztóbb lesz, mert azok, akiket érne fog, a legelbizakodottabbak. Nem a felfordulás veszedelme fenyegeti az egyesült királyságot, ámde Great Britain erőszakolni akarta a szerencsét és birodalmának most vége. Transvaal meghódítását nem fogja befejezni és ennek következtében elveszti azokat a területeket, amelyeket vásárlás, lopás, család utján szerzett.

(Az Egyesült Államok.)

Washington, október 27.

Mac Kinley elnöknek kérvényt nyújtottak át, melyben kéri, hogy ajánlja föl az Egyesült Államok közvetítését az Anglia és Transvaal közötti viszályban; válaszában Mac Kinley azt mondja, hogy a kérvényt komoly megfontolás tárgyává teszi.

(Az angol trónbeszéd.)

London, október 27.

A parlamentet ma elnapolták. A trónbeszéd dicsérettel emlékezik meg ama bátor ezredek fényes tulajdonságairól, amelyek azzal vannak megbízni, hogy a dél-afrikai gyarmatokba való inváziót visszautasítsák és a királynő mely grászának ad kifejezést oly sok bátor tiszt és katona halála miatt, akik kötelességük teljesítésében estek el. A trónbeszéd aztán elismerően emeli ki, hogy a hadi hiteket oly liberális módon szavatolt meg és végül az iránt való bizalmának ad kifejezést, hogy Isten áldása lesz a parlament és a sereg fáradozásán, hogy Dél-Afrikában a békét és a jó kormányzatot ismét helyreállítsák és Nagy-Britannia becsületét megvédjék.

HIREK.

Budapest, október 27.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Gróf Apponyi Albert Eberhardra utazott.

— **A szerb király Budapesten.** Sándor szerb király ma éjjel 12 óra 20 perckor Solarovics ezredes, Wuzics alezredes, Antonovics kapitány, Welkovic titkár és dr. Michel udvari orvos kíséretében keresztülutazott Budapesten. A pályaudvaron Barlovicz György főkonzul, Weisz Soma alkonzul és Pavlik rendőrfőfelügyelő fogadták a királyt, ki kocsjába hívatta a két konzult és velük pár percig társalgott. Az expresszvonat aztán kirobogott a pályaudvarból. A szerb király néhány napot Bécsben fog tölteni és aztán Meránba utazik. A király a királyi hatalmat az alkotmány által megszabtott határokon belül rendelet útján átruházta a minisztertanácsra. Milán király haladéktalanul visszatér Nisbe.

— **Erzsébet királyné temploma.** Ma ténnap megalakult az Erzsébet Örökimádás-templom gyűjtő bizottsága Lovonics Albert elnöklété alatt. Az ezt bevezető tanácskozásban Desseffy Sándor csanádi püspök is részt vett, fényes szónoklatban dicsőítvén nagy királynénk életét.

— **Új nemesek.** A király Gósony János nyugállományú vezérőrnagynak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet a ráckevei, és Kugler Antal helyi alkalmassábeli honvéd alezredesnek, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet a murányi előnévvel díjmentesen adományozta.

— **Báró Bánffy Dezső ajándéka.** Báró Bánffy Dezső főudvarmester a Nemzeti Múzeumnak átengedte örök letét gyanánt a losonci báró Bánffy-család idősebb ágának levéltárát. A levéltár a XVII. század közepén élt Bánffy Kristóf két fiától, báró Bánffy Zsigmondtól és Lászlótól lezáradt ágak iratait tartalmazza s közte van Bánffy Zsigmond és László bárói diplomája is. A levéltárat ma délelőtt vette át dr. Schönherr Gyula, a Nemzeti Múzeum levéltárosa báró Bánffy Dezsőtől budavári lakásán. A Magyar Nemzeti Múzeumban letételezést családi levéltárak száma a Bánffy-család levéltárával negyvennyolcra emelkedett.

— **Azért a néhány százásért.** Kállay Sándor szegedi főispán mind a mai napig azt hitte, hogy a hus, a gyümölcs, a tojás meg minden más, amit eszik, beesületes módon meg van fizetve. Tektor Anna, a gazdaasszonya megkapta a konyhapénzt pontosan s a főispánnak még általában sem jutott volna eszébe semmi rossz, ha tegnap be nem állt hozzá az egyik zöldséges kofa.

— Méltóságos uram! mondta — azért a néhány száz forintért jötem.

— Micsoda? Mi?

A zöldséges kofa aztán elmondta, hogy Tektor Anna már évek óta hitelbe vásárolt nála is, hentesnél, fűszeresnél. A főispán vallatásra fogta a hűség eselédét, aki azonban nem igen figyelt a szóra, hanem kiszaladt a szobából, egyenesen a Tiszának. Meg is halt s így rá nézve be van fejezve az ügy. De a főispán ur ő méltósága egyebet sem tehet, mint akár egész nap számlát fizessen.

— **A jászvári préposti helynök.** A jászvári prépost helynökét — cum jure successione — a premontrai rend tagjai november 6-án fejják megválasztani. A választási aktust Argaldes Márk jászvári perjel fogja vezetni, királyi biztosként Ivánkovics János rosznyói püspök fog szerepelni. A választáson a rendnek ezidőszentí mind a 81 tagja fog szavazni. A hivatalos körök jelöltje dr. Nátafalussy Kornél, a nagyváradi tankerület főigazgatója.

— **Német szó az egyetemen.** A budapesti tudomány-egyetemre egy Kneza nevű horvátországi orvosnagyhatalmú be akarta csempészni a német nyelvet, de ez a kísérlet ugylátszik meg fog hiúsulni. Kneza külföldi egyetemeknek volt a hallgatója és az orvosi diplomáját a berlini egyetemen szerezte meg. Mivel a zágábrói egyetemen magántanárnak készült, a diplomáját nosztrifikáltatni akarta. E végből három gyakorlati rigorózum hallgatása után nyolc tárgyból kellett volna három részben levizsgáznia. Az első vizsgáján Kneza kijelentette a tanároknak, hogy ő csak horvátul és németül tud és németül akar vizsgáznia. Amikor azt kérdezték tőle, hogy miért nem tanult meg magyarul, hányavetien válaszolt a kérdésre. A tanárok mindamelllett elfogadták a feleleteit németül. A napokban a második rigorózumon Atjay Sándor, a törvényeszéki orvostan tanára kijelentette Kneza előtt, hogy ő magyar egyetemen német feleleteket nem fogad el. Kneza megfelebbezte az ügyét Klug Nándor orvostani dékánhoz, aki eddig még nem hozott határozatot.

*

(Az ügy érdemével lapunk vezető cikke foglalkozik.)

— **Kitüntetett bírtokos.** A király Jurenák Sándor ukjti bírtokosnak a közlgyek és különösen a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Nemes Elza grófné halála.** Néhai gróf Nemes Nándor özvegye báró Ransonné Elza Brixenben, hol málkaes haj ellen gyógyulást keresett, több havi kínos szenvedés után folyó hó 25-ikén meghalt. Nemes grófné rendkívüli szenvedélyvel élt a festőművészetnek. Angeli tanítványa volt és oly komoly tanulmányokat folytatott, melyek révén messze túlhaladta a dilettantizmust. Kiállításainkon gyakran találkoztunk Nemes Elza nevén számos értékes alkotásával. Műveinek nagy részét szenttamási kastélyában gyűjtötte össze. A boldogult Budapesti társadalmi életében, különösen a művészetet pártoló mozgalmakban élénk részt vett. Hamvait Kolozsvárra szállítják és ott férje mellé helyezik örök nyugalomra.

— **Garázda orosz határőrök.** Lembergől táv-iratozza tudósítónk, hogy krakói jelentés szerint Baru község mellett két orosz határőr, az egyik tiszt, a másik közlegény, átlépte a határt. Nyomban letartóztatták és elzárták őket. Ma egy orosz ezredes közbenjárására szabadonbocsátották a két határőrt, akikről bebizonyosodott, hogy mámorosak voltak.

— **Sztropkó pusztulása.** Sátoraljaújhegyről táv-iratozza tudósítónk, hogy Sztropkó városban ma óriási tűzvész pusztított. A tűz a hatalmas szélviharban hatvanöt házat melléképületekkel együtt elhamvasztott. A lakosság koldusbotra jutott.

— **Meynier kitüntetése.** Párisi levelezőnk írja, hogy Meynier hadnagyot, akiről eddig az a hír járt, hogy agyonlőtték Klobb ezredessel együtt, most a becsületrenddel tüntették ki. Meynier hadnagy semmi különbséget nem eszelekedett. Maliczius párisi újságok azt írják róla, hogy azért kapta az ordót, mert nem lőtték agyon. . . Ez is érdem.

— **Házasság.** Klein József borkereskedő Borzsováról eljegyezte Feuermann Gizella kisasszonyt, Feuermann Jakab földbírtokos leányát Nagy-Beregről. Vámos Gusztáv, a Vámos és Fruszt hatóság közvetítő cég beitaiga, eljegyezte Augstein Simon pilzeni nagykereskedő leányát, Hermint.

Hansdorf József előzőösen ismert fővárosi fodrász-iparos és neje október hó 27-én ünnepeltk ezüstlakodalmukat. A házaspárt a társadalom minden rétegeiből üdvözölték ismerősei és jó barátai.

— **Bicska, plajbász, nagygyűlés.** A debreceni jogakadémia ifjuságának egy része konfliktusba keveredett az akadémia direktorával s jóelőre konstatalhatjuk, hogy az afférnek nem az igazgató az oka. Csodálatos az, hogy miért járnak azok a fiatal urak iskolába, ha annyi komolyság sines bennük, hogy ha már a professzorainak idegeit nem kimélik, legalább az akadémia padjait ne rombolják össze. Mert innen támadt a nagy eset. Az akadémianak régi, rozoga padjai vannak, fenýőfa lócák, a mikben azonban jól érzi magát az, aki tanulni akar. A rossz diáknak a bársonyos fotel se elég jó ülés s a rossz diákok alaposan kikezdték a padokat. Jó bicskakkal betűket véstek beléjük, az ideálokét, tehát olyan betűket, amelyeknek öreg tölgyfák héjában, az erdőn a helye, aztán meg sziveket, némelyiket törrel, másikat tör nélkül — s a padok, a szegegy padok nyögve tapasztalták, hogy az ő bőrükre meg itt mindenféle boldog és boldogtalan szerelem. S a direktor is észrevette, hogy a fiatal urak egy része a prelegálás alatt a bicskáját rontja — s legyalultatta a padokat. Aztán meg újra gyalultatta s végre is megunta a sok gyalulást s a szivek és a monogramok árát az akadémia növénydekin vette meg. S ebből nagy háború következett. Most már a bicska helyett a plajbász került elő a mellényzsebből s a frissen gyalult padokat teleírták versekkel, amelyek éle nélkül kissé tulságosan diákosan az igazgató ellen volt irányítva. Aztán meg ifjusági nagygyűlés következett, zajos, kellemetlenkedő sokadalom, amin az ifjuság egy része annak a jogi álláspontnak adott kifejezést, hogy a padfaragás jogos tanügyi érdek. És szidták a szegény direktorukat, azt a despotát, azt a Cézárt, azt a profoszt — mint a bokrot. Végre is olyan nagy lett a nemes ifju hév lármája, hogy senki se értette meg, hogy mit mond a másik s föl kellett oszlatni a gyűlést, mielőtt határozatot hoztak volna. Az izgalmat az növelte egész az eksztázisig, hogy akadtak az ifjuság ügyének árulói is. Bizonyos magoló, büflázó fráterek azt merték állítani, hogy a padfaragás helyet okosabb dolog a tanárokat hallgatni, ha az ifju magyar koldukolva is szigorlatozni és ami a földolg, tudni akar. Végül újra nem értjük, hogy mit akarnak azok a fiatal urak az akadémian?

— **A botrányfényekből.** A bécsi városházának nagy tanácskozó terme ma megint bangos volt. Az antisemita városatyák vérszemet kaptak a reicherath példáján és hatalmas botrányt csaptak a községtanács mai ülésén. A Lueger hada tudvalegőz nemrég kiadta a jelszót, hogy ki kell adni az utját az angol gáztársulatnak s a város vegye át a saját kezelésébe a gázvilágítást. Az új gázművek témérdek millió forint költségen el is készültek. Az egész várost feltűrték és lefektették a városi vezetéseket. Ennek az öröme és a Lueger nagyobb dicsőségére fényes ünnepet akarnak rendezni az antisemiták s indítványnyal állottak elő, hogy a város szavazzon meg tízezer forintot az ünnep céljaira. A kisebbség természetesen ellenozte ezt a pazarlást s ebből aztán nagy zenebona támadt. Luegerék egyszerűen lehurrogták és nem engedték szóhoz jutni a liberálisokat és a szocialistákat, Lueger pedig enunciatla a határozatot, hogy a gazvezeték elkészülésének örömeire tízezer forint költségen lakomát rendez a város — az antisemita városatyák tiszteletére. Még nagyobb vihart támasztott a második indítvány, amely arról szólt, hogy a nagy Szalvátor-aranyérmét Deckert heccokaplánnak juttassa a város, annak a Deckertnek, aki több piszkos deliktum miatt jogerősen el volt ítélve s aki a rituális vérvád pörökben sokszor szerepelt. Ennél az indítványnál még nagyobb volt a kisebbség felháborodása. De az antisemiták természetesen megint csak diszkreditálták az aranyérmét, éppen úgy, mint tavaly.

— **Apostolgyártás.** A fekete hegyek országában nincs gimnázium, hadsereg ellenben van. A gimnázium hiányát eddig úgy pótolták, hogy a diákokat Szerbiába küldték. Az új iskolaévben azonban hiába mentek el uti pogácsával meg rakottan, a belgrádi iskolák kapuit becsukták az orruk elől. Volt egy kis harag a fiúk közt s mindjárt mentek panaszra Brankovich patriarkához. A patriarka úgy akart segíteni a dolgon, hogy irt Khuen-Héderváry bánnak s a figyelmebe ajánlotta a fiukat. A bán nem kért belőlük, hanem azt mondta, hogy menjenek Szerajevába. A montenegrói ifjak azonban megunták a koldulást s kitalálták, hogy hova kell menniök. Elmentek Oroszországba, ahol a szláv jótékony-sági egyeslet tárt karokkal várta őket. Mire leteszik az utolsó vizsgát, szláv nemzeti apostolok toglját öltik fel magukra s úgy jönnek vissza — magyar szomszédnak. Bizony jobb lett volna ide telepíteni őket — Budapestre.

— **Egyházi ünnepély.** Az óbudai református templomban e hó 29-én délelőtt tíz órakor urvacso-ralással egybekötött reformátusi emlékünnepe lesz, amely alkalommal az egyházi beszédet Mészáros Sámuel lelkész mondja.

— **Életunt regruta.** Hirschler Venhard 32-ik gyalogezredbeli újonc tognap este kilopozott a kaszárnnyából s késő éjjelig bolyongott céltalanul az utcákon. Éjfél után a Lánchida ment s a hid közepérl a Dunába ugrott. A parton állomásozó hajók matrózai észrevették a vízben fuldoklót és gyorsan utána evezve még idejökörán kimentették. Kivitték a partra és átadták a segítségül hívott mentőknek, akik magához térítették és a Rókus-kórházba szállították. Felgyógyulása után a kórházból valószínűleg a helyőrségi fogházba kerül, hogy a hadbíróóság előtt számoljon be tetteiről. Mert a hadsereg megbünteti azt a katonát, aki a szolgálat elől a balába akar menekülni.

(x) **Valódi Jaeger tanár-féle** normál alsórúbakát (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyapjúrukat ajánl **Heyek Adolf**, Szervita-tér, a Vadásznehöz.

Németh Péter és Novák Pál,

vagy:

A negyedik patika.

Budapest, október 27.

A pénzügyi bizottságban történt ez is. Aminthogy itt mostanában sokféle szellemes és vidám dolog történik.

A belügyi tárcá van szőnyegen, s az ellenzék — természetesen — szóvá teszi a patikaitígyet. Hálás théma ez nagyon. Lehet nepotizmusról, politikai szolgálatok jutalmazásáról, kegyenceknek adott borraivalokról beszélni. Feszeng ilyenkor a miniszter rémségesen. Ennek a feszengésnek pedig gyönyörködő tanuja az ellenzék.

Ma azonban megjárták az ellenzék. Szőnyegen megjárták. Elmondjuk, miért és hogyan.

A patikavitában a legélesebb ellenzéki beszédet — közamulatra — maga Széll Kálmán mondta el.

— Tisztelt bizottság (így szólott), a patikadolgokról igaz minden szó, amit ellenzéki részről itt mondtak. De micsoda boldog ember volnék én, ha csupán *annyi* volna igaz, amit az urnak elpanaszoltak! Fájdalom, igaz annál jóval több is.

(Komjáthy itt ijedten hátrakapta a fejét. „Nini, ez még ránk licitál.”)

— A patikaügy (folytatja Széll) barbár egy ügy, mondhatom. Utálatos és kollemtlen. Nincs mód rá, hogy a miniszter igazságosan dönthesen. Harmine pályázónál kevesebb sohasem akad egy-egy patikára. A jogot csak egy kaphatja meg, de a többi huszonkilenc is mozgásba hoz minden protekeiót. Elküldi a miniszterhez a saját kerülete képviselőjét. Aztán valahány atyafia van az országban, azokkal valamennyivel írat egy-egy képviselőnek. No meg ír a főispán is. Mit mondtam? A főispán? Tévedés, t. bizottság. A főispánok irnak, a főispánok. A folyamodó főispánja, meg az atyafiság főispánjai. Persze valamennyinek a jelöltje a legméltoőbb, sőt az egyedül méltó. Uram, lehetetlen itt igazságosan dönteni.

(Kossuth ijedten mereszi szemeit a szónokra: „Nini, ez még nálunknál is éleeseb.”)

— Ma itt sok szó esett arról, folytatja Széll, hogy a színházak menjenek át a belügyi tárcából a közoktatásügyi reszortba. Uram, mért nem indítványozzák önök, hogy a patikaügyek is más tárcá ügykörébe menjenek? *Aki ezt keresz-tülvinné, az tekinteném én a legnagyobb jölte-vőmnék.* (Nagy derűltég.) Megszabadulni ettől a torturától, milyen gyönyörűség volna.

(Itt még Justh Gyulának mord arca is fel-derül a kacagástól. „Nem bírnok mi ezzel az emberrel.”)

De Széll Kálmán csak folytatja:

— Hetenkint legalább husz patika-vizitet kapok. De a minap bosszut állottam valamennyin: a multakon és a jövődőkön egyszerre. Audienciás napom volt. Beállít hozzám egy ur, mondjuk: Németh Péter, valamely városból, mondjuk Csurgóról. „Kegyelmes uram, — mondja — kevés a patika Csurgón; mindössze három. Nem elég ez annyi be-tesznek. Ha negyediket nem állítanak, kihal az egész város. Én folyamodom a jogért, husz év óta provizorkodom keservesen, bizony rászolgá-
tam.” Elmegy Németh Péter, s jön utána, nyom-
ban utána Novák Pál ugyanezak Csurgóról. S
kezdí emígyen: „Kegyelmes uram, Novák Pál
vagyok, gyógyszerész Csurgóról. Hallom, ná-

lunk negyedik patikát készülnek állítani. Ha ez megtörténik, mi hárman családostól éhenve-
szünk”. Erre én se vagyok rest, csöngetek az
ajtónállónak s kérem, hívja azonnal vissza Né-
meth Péter urat. Szalad vissza lelkenzve Né-
meth Péter ur. „Uram, (mondok) bemutatom
önöket egymásnak: Németh Péter ur, Novák Pál
ur. Németh ur, ön negyedik patikát kíván. Novák
ur, ön kijelenti, hogy ez esetben az eddigi három
patikárius családotul éhen hal. Itt előttem tús-
tént egyezkedjenek ki egymással”. Eleinte lel-
gatták az orrukat, aztán kacagni kezdtek. Tisztelt
bizottság, én is velük kacagtam.

S ezzel vége volt a patikavitának. Belofult egy nagy habotába.

Öngyilkos kereskedő.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 27.

Egy vagyonos és közbecsülésben álló ke-
reskedő lett ma délután öngyilkossá a fővárosban.
Rosenfeld Ármin az öngyilkos kereskedő, aki-
nek a Csömöri-ut 11-ik számú házában, a Csömöri-ut
és Murányi-utak sarkán virágzó üzlete van. Hogy
miért dobta el magát az életet a javakorában lévő
férfi, eddig nem tudják teljes határozottsággal. Bes-
szélik, hogy súlyos idegbaja miatt lett öngyilkossá,
de sokan azt is mondják, hogy anyagi viszonyai
készítették volna erre a végzetes lépésre.

Rosenfeld Arminnak már évek hosszú sora óta
virágzó kereskedése van a Csömöri-ut 17. számú
házban. Rosenfeld Arminnak a lakása is ott van,
közvetlen az üzlet mellett, a földszinten. Itt élt fele-
ségével és három gyermekével, akiket gondosan ne-
velt. A legidősebb fia most tizenkét éves s ezenkívül
még két kisebb leánya van.

Amint a család beszél, Rosenfeld egész nap
jókedvű volt és mivel sem árulta el sötét szándékát.
Délután három óra tájban a szabónó hazavitt a fele-
ségének egy fekete selymruháat, amit Rosenfeldné
felpróbált. Még megkérdezte a férjétől, hogy jól áll-e
a ruha.

— Jól — mondta rá Rosenfeld — csak ez a
felelő díszítés nem tetszik nekem; jobb lenne, ha
egészen simára csináltatnád.

A ruhát fényes elvitte a szabónó s azután
Rosenfeld a feleségével együtt bement az üzletbe,
ahol mindketten dolgaik után láttak.

Az üzletből lépeső vezet le a pincehelyiségbe,
ahol a nagy raktár van elhelyezve. Rosenfeldné úgy
háromnegyed négy óra tájban látta, hogy a férje
lemegy a pincébe, azonban semmi gyanusat sem
vett észre a viselkedésén. Jó sok ideig ott maradt
Rosenfeld a pincében, de távolléte nem tűnt föl a
feleségének, mert a férje máskor is meg szokta tenni,
hogy órák hosszáig lenn rendezkedett.

Négy óra után egyszer egy leány ment be az
üzletbe s faszenet kért. A faszenet lenn tartják a pin-
cében s Schläger Gyula segéd — aki gyerekkorától
fogva ott nevelkedett Rosenfeldék üzletében — ment
le a szénért a pincébe. Amikor felhozta, Rosenfeldné
megkérdezte tőle, hogy nem látta-e az urat lenn a
pincehelyiségben?

— Nem! volt a felelet. — Nincs ott senki.

— Pedig az urnak ott kell lenni, eredj csak le
még egyszer Gyula és mondd meg az urnak, hogy
jöjjön föl.

A segéd le is ment újra, de — sötét lévén a
pincében, ismét azzal a hírrel tért vissza, hogy egy
lélek sincs odalent.

Rosenfeldné ekkor már rosszat sejtett s a se-
gédél együtt maga ment le a pincébe. Fejtűnt neki,
hogy egyáltalán semmiféle zajt nem hall s szorongó
szívvél járta össze a helyiséget. Amint a Murányi-
utca felől lévő szárnyába ért a pincének, megborzadt
a látványtól: az ura ott *lógott egy színegen, szemei ki-
váltak áulve s arca már egészen kék volt.*

A szerencsétlen asszony odarohant férjéhez,
teljes erejéből rázni kezdte; a segéd pedig ezalatt
kést szerzett s elvágta a cukorspárgát, amelyre
Rosenfeld felakasztotta magát. Az asszony nagy si-
koltozására leszaladtak az üzletben lévő összes al-
kalmazottak s Rosenfeldet felvitték a lakásába.

A boldogtalan ember még élt ekkor, azonban
pár pernyi halálusa után egy nagy sóhajtással ki-
lenelte a lelkét.

Hamarosan orvost kerítettek a mentőkért tele-
fonoztak; azonban ezeknek már nem akadt dolguk,
mert a *cukorspárga*, amelyre Rosenfeld felakasztotta
magát, a *torokát egészen átvágta*, úgy hogy segíteni
nem lehetett volna már rajta.

Érdekes dolog, hogy Rosenfeld kabátjának mind-

két zsebébe egy-egy két kilós mértékelt lett, mielőtt fel-
akasztotta magát, hogy így biztosabb legyen a halála.

Az üzletet természetesen mindjárt bezárták s
az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, amely
a kellő vizsgálat után a holttestet kivitte a tör-
vényészeki orvostani intézet boncteremébe.

Rosenfeld nagyon csendes természetű, de na-
gyon ideges ember volt s a család azt hiszi, hogy
pillanatszerű elmezavarában lett öngyilkossá.

Az öngyilkosságról természetesen az egész kör-
nyéken kinos feltűnést kellett s az emberek a Rosen-
feldék üzlete előtt még késő este is csoportokba
verődve tárgyalták a szomorú esetet.

Az öngyilkosságról a rendőri sajtóiroda a kö-
vetkező jelentést adta ki:

Rosenfeld Ármin csornai születésű 39 éves nős,
izraelita. Liszt- és fűszerkereskedő ma délután három-
negyed 4 óra tájban Csömöri-ut 17. szám alatt lévő
lakásához tartozó pincehelyiségében egy rudra fel-
akasztotta magát és használaton tett éleslészeti kísérletek
után meghalt. Tettét hozzátartozóinak állítása szerint
súlyos idegbaja miatt követte el. Holttestét beszálli-
tották a boncterembe.

FŐVÁROS.

(*) **Város-szabályozás.** A főváros közgyűlése
annak idefén utasította a középítési ügyosztályt a vá-
ros szabályozási tervének elkészítésére és egy város-
fejlesztési program kidolgozására. Az ügyosztály
most azt a véleményét terjesztette a középítési bizott-
ság elé, hogy a város szabályozási tervének elké-
szítése a közmunkák tanácsának feladata, a város-
fejlesztésre vonatkozó közgyűlési határozatban csak
egész általános utasítások vannak s nem tüntet fel
egyetlen konkrét feladatot sem. Ez előterjesztést
röviden megokolta a bizottság mai ülésén *Devesics*
Károly műszaki tanácsos. *Zsák* Hugó szólt hosszab-
ban, kiváló figyelemmel e tárgyhoz. Nem fogadja el
— ugymond — azt az előterjesztést, hogy a város
szabályozási tervét nem lehet elkészíteni. Álljon
össze a miniszterium, a főváros és a közmunkák
tanácsa. készítsenek közös egyetértéssel egy 10—15
évre szóló építési programot s ezzel vágják utját
annak, hogy rövid időközökben egymással homlok-
egyenest ellenzék tervek viessenek keresztül. A
Bizottság az első pontra nézve *Zsák* Hugó indít-
ványát fogadta el, a másodikra nézve pedig az ügy-
osztályt.

(*) **Az artézi fürdő kiépítése.** A pénzügyi bi-
zottság mai ülésén *Csiszér* Jenő fölívta a tanács
figyelmét arra, hogy az artézi fürdőt most fejleszt-
szék tovább, amikor az építkezés költségei alább-
szálltak. *Vaszhitevis* János tanácsos kijelenti, hogy
az ügyosztály foglalkozik ezzel a tervvel s az ügy
közelebb a tanács elé kerül. Háromféle terv is van
az ügyosztály előtt: az egyiknek a költsége egy
millió 490.000 forint, a másodiké 1 millió 100.000 fo-
rint s a harmadiké 800.000 forint. A munkálat fog-
na-bevetelét különben leginkább az hátráltatja, hogy
a közmunkában minden téren nagy redukcioákat tet-
tek a miatt, hogy nincs meg a kellő pénzbeli fedezet.

(*) **Aszfalt a fasorban.** A magyar aszfalt-rész-
vénytársaság ajánlatot tett az iránt, hogy a városli-
geti fasor kocsiját 5271 négyzetméternyi területen
aszfalt burkolattal látja el. Az ajánlat kétféle: amori-
tizációs fizetéssel és készpénzfizetés mellett. A köz-
építési bizottság elvben elfogadta az ajánlatot akként,
hogy az aszfalt beton-alapja 15 centiméter vastag
legyen. A pénzügyi bizottság azonban többek felszó-
lalása után oly határozatot hozott, hogy árlejtést
hirdessenek a makadám és trachit kizárásával.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Magyar Színház.** A Magyar Színházban ma
volt a *Szulamit* című zsidó dalosjátéknak huszon-
ötödik előadása, amelyet ez az exotikus darab, Sarah
Bernhardt vendégjátékainak estőit leszámítva, egy-
folytában ért el. Ez a legjobb bizonyítéka a darab
határozott sikerének. A mai jubiláris előadás is egé-
szesen telt ház mellett folyt le s mint az előbbi elő-
adásokon, amelyekben *Ledöfsky* Gizella játszotta
Abigail szerepét, ma este is a harmadik felvonásnak
volt a legmélyebb hatása annál a művészi értékű
drámai alakításnál fogva, amelyet ez a fiatal mű-
vészünk ebben a felvonásban produkált. Egyenlően
szép játékaért és énekeért ma este is zajos tapsok-
ban volt része. A fiatal művészünk mellett *L. Komáromi*
Mariskának minden tekintetben jeles *Szulamitja* emel-
kedett ki erősen. A művészünk teljes hatással játszotta
szerepét s elismerésül egy szép virágajándékot is
kapott. A mai jubiláris előadásnak volt azonban egy
epizóda, amely provokálta szinte a — megrovási
kalandot. *Rózsa* Lili kisasszony szerepét, aki gyön-
gélkedő, átadták — *Láng* Etelnek, a színház komikájá-
nak. Ennek a színháznál csakugyan úgy cseréltek a
szerepeket, mint a — gubát. Teljes részvételt voltunk
a különben pompás komika iránt, akit ilyen izlés-
telen vállalkozásokba belekényszerítenek. A jubiláris

előadás többi szereplője *Boross, Beóthy, Bessenyei, Szilágyi, Rózsahegy* teljes hévvel játszottak a jubiléris előadás tiszteletére. (M—s.)

**** Vegyes színészet. Pozsonyban** fiziológiai csoda készül a színészet terén. Nemzeti szempontból hermafroditákká akarják tenni a magyar színészetet. Az odaváló színház tudvalevőleg vegyes színház. Hol magyar, hol német előadásokat tartanak benne. Hogy *Pozsonyban* német színészet is van, abba valahogy beletrördött a magyar közvélemény, beletrördött azon a címen, hogy állandó otthonot kapott abban a városban a magyar színészet is. És beletrördött abban a reményben, hogy a magyar színészet lassankint elhódítja magának, kizárólag magának az egész területet. Hát ne történjék most felszólalás Pozsony német színésze ellen. De a közvélemény megnyugvása ahhoz a várakozáshoz fűződött, hogy az odaváló igazgató, aki magyar ember, külön magyar és külön német színtársulatot fog tartani. Ez a várakozás nem teljesült. Pozsonyban a magyar kóristákat olyan feltétellel szerződtek, hogy a német előadások is tartoznak szerepelni, még pedig németül. Ez a hermafroditaság minden szempontból monstruózus dolog. A magyar színész legyen magyar színész, legyen egészen az; a német pedig maradjon meg németnek. A vegyes színpadnak lehet jogosultsága, de a vegyes színészek intézménye valóban hallatlan újítás. Ha a pozsonyi vegyes színház a város magyarosítását a magyar színészek germanizálásán kezdi, akkor már előre meghiusultnak tekinthetjük mindazt a reménykedést, melyet a magyar színészetnek Pozsonyban való állandó meglepedéséhez fűztünk. Ha még nem késő, dobja el magát a pozsonyi színgazgató ezt a szörnyűséges gondolatot.

**** Népszínház.** Két *Duse*-előadás közt ma este a *Baba* került színe a *Népszínházban*, *Hegyi Arankával* és *Küry Klárával*. Az igen szép számú közönség mindvégig kitünően mulatott az Andran-féle operette előadásán és sokat tapsolt az előadó művészeknek, akik legközelebb már *jubiléris* fognak. A *Babának* ugyanis ma volt a 49-ik előadása, s az operette összes eddigi előadásain ugyanazok a főszereplők működtek közre.

**** Opera.** *Petrini* Mártha, az *Operaház* vendégművésznője holnap, szombaton a *Romco és Julián*ban lép fel először mint Julia; a többi főbb szerepet *Arányi* (Róméo), *Beek* (Mercurio), *Ney* (Lorenzo) és *Várady* (Capulet) éneklék.

**** Asszonyok.** *Gróf Keglevich* István, a Nemzeti Színház intendánsa, ma a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Több fővárosi napilap azt a hírt közli, hogy a Nemzeti Színház igazgatósága Thury Zoltántól egy „Asszonyok” című színművet fogadott el előadásra, amely a közlemény szerint még a folyó szezonban színe kerülné. Ennek a hírnök első része legalább is korai, amennyiben a darab még véglegesen nincs elfogadva; második része pedig valószínű, mert a Nemzeti Színház bőven el van látva már előkészített új eredeti és idegen darabokkal, ezeket pedig egy új és még előkészítetlen darab állg előzhetné meg.

Keglevich István,
intendáns.

Az intendáns urnak eme nyilatkozatára vonatkozólag első sorban is azt kell kijelentünk, hogy a hír nyilvánosságra jutásában Thury Zoltán kollégáknak semmi része sincs. Kétségtelen, hogy annak konstataálására, vajjon a darab el van-e fogadva már avagy nincs, kizárólag az intendáns a kompetens, annak hangsúlyozása azonban, hogy a darab *téglégsen* nincs még elfogadva, azt igazolja, hogy csupán formai kérdések vannak még elintézésre. Hogy azután a darab nem előz meg a műsorba már korábban besorozott munkákat, azon nincs mit megakadni, mert szerzőnek is, színháznak is közös érdeke, hogy egy darab méltó keretben és a legalaposabb előkészítés után jusszon a közönség elé.

**** Duse Eleonora Shakespeare-szerepe.** *Duse* Eleonora holnap, második fölépette iránt is épp oly élkénen érdeklődik a közönség, mint előbb a *Kaméllás hölgy* iránt. A tegnapi est óriási sikere még csak fokozta ezt az érdeklődést annyival inkább, mert Kleopátra a nagy olasz tragikának egyik legfényesebb szerepe. Ebben nyilatkozik meg igazán *Duse* Eleonora hatalmas drámai ereje, különösen a hirműkel való jelenetében. A *Népszínház* igazgatósága gondoskodott róla, hogy a rendkívül változatos menetű tragédia tartalmát részletesen, jelenésről jelenésre, megismerhesse a közönség a színpadról és minden mozzanatot figyelemmel kísérhessen.

**** Strauss keringő-operetteje.** Az az operette, amelyet *Strauss* János, az elhunyt keringő-herceg királyi keringőiből alkotott össze, *Bécsi vér* (Wiener Blut) cím alatt tegnap került bemutatásra a bécsi *Cort-Theater*-ben. Az operettet nagyon melegen fogadták.

**** Egy színésznő hagyatéka.** Hosszu ideje pörösködnek már az örökösök *Wolter* Sarolta, a bécsi

Burgtheater volt tragikájának a hagyatéka fölött. A hagyaték 520.370 forint, amely tizenhat örökös között oszlik meg. A pernek tulajdonképpen egy tizezer forintos summa a tárgya, amelyet *Wolter* a *Szegény Színészek Egyesületének* hagyományozott. Mivel pedig ilyen egyesület nincs, a hagyományra az osztrák színházegyesület tartott igényt. A napokban volt ebben az ügyben hagyatéki tárgyalás, amelyen azonban nem hoztak végső ítéletet.

**** Talán már elég lenne?** *A Szulamit* szerzők szaporodnak napról-napra. Eddig sem tudtuk már őket a tiz ujjunk megszámlálni és most megint új szerzők bukkannak föl a vidéken. A legújabb dr. *Klein* József, kassai főrabbi, aki — a győri színház színlapja szerint — a héber eredetiből fordította és magyar színpadra alkalmazta a darabot. A hangszerelést pedig *Donáth* Lajos végezte. Ne méltóztat-sék ezt a szerzőt összetéveszteni *Donáth* Edével, a *Kisfaludy Színház* volt karnagyával, aki legelőször hangszerelte *Szulamit* zenéjét. Most már tehát ott tartunk, hogy a *Szulamit* egyes szerzőit csak számozással fogjuk tudni egymástól megkülönböztetni és kínosan várjuk Goldfaden Ábrahám ur mellé Goldfaden Xavért, mint szerzőt, *Davidsohn* Emánuel melé *Davidsohn* Kunigundát és így tovább. Az igazat megvallva, nem igen érthető, hogy az újabb és újabb szerzőkre miért van szükség. Talán már elég lenne...?

**** Lejo Lili vendég szereplése.** *Lejo* Lili operatársnő, értesüléseink szerint, legközelebb több héten át vendég szerepelni fog a *Magyar Királyi Operában*.

**** Wagner-opera Párlsban.** *Wagner* Rikhardnak *Tristan és Isolda* című operája tegnap került először színe a párisi *Opera Comique*-ben. A dalműnek nagyon nagy sikere volt.

**** Az Operaház előadása otthon.** A m. kir. Operaházban holnap (szombaton) este *Gounod* dalműve, a *Róméo és Julia* kerül színe. A *Telefon* *Hírmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felvétve *katonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókon.

MŰVÉSZET.

□ **A Velazquez-kiállítás megnyitása.** Az *Országos Képtárban*, vasárnap, október 29-én nyílik meg a *Velazquez-kiállítás*, amelyen a mester születésének 300. évfordulója alkalmából a nagy spanyol festőművész képeinek olajfestésű másolatai és egyéb reprodukciói lesznek láthatók. A magyar művészek közül *Wagner* Sándor, *Balló* Ede, *Kardos* Gyula, *Thorma* János, *Zemplényi* Tivadár, *Hegedűs* László s mások készítettek hű másolatokat a mester eredeti képei után. Ezeket most mind összegyűjtötték és bemutatják a nagyközönségnek. A kiállításhoz dr. *Téry* Gábor, az országos képtár őre, aki a kiállítást is rendezte, értékes katalógust készített, a mester életrajzával s a *Velazquezre* vonatkozó irodalom reperióriumával. A kiállítás szombaton délelőtt 8 óráig délután 1 óráig a sajtó képviselőinek mutatják be.

□ **A Arabis-kiállítás**, mely már csak négy napig lesz nyitva, vasárnap utójjára látható villamos világítás mellett délután 5 óratól este 8 óráig. *Barabás* sremelékére a Múcsarnok kiállítását pénztáráról kitért iven eddigelő aláírtak: *Darányi* Ignác miniszter 50 frt, *Puky* József 2 frt, *özv. dr. Bene* Ferencné 5 frt, *dr. Varró* Indar 10 frt, *Forster* Gyula 10 frt, *Tisza* Kálmán 10 frt, *Gundel* János 5 frt, *dr. Majovszky* Pál 1 frt, *Majovszky* Vilmos 1 frt és *Gross* Béla 1 korona. Eneez járul a király adománya 200 forinttal.

EGYESÜLETEK.

(A budapesti honvédegyesület közgyűlése.)

Ma délután 5 órakor kezdődött az újjáruházása tárgyalóteremben a budapesti honvédegyesület közgyűlése. A közgyűlésen dr. *Balogh* Sándor elnökölt.

Elnök megnyitván a közgyűlést, rövid beszédben vázolta 1897. évtől mostanáig a honvédegyesület ügyeit, főszájt helyozve a honvédigazolásokról körül követett eljárásra. E tárgynoz többek is hozzászóltak s ezután a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a miniszterelnök küldöttségileg felkéréssek, helyezze vissza az igazolás dolgában az előbbi status quot, mert aggodalom van arra nézve, hogy a szolgabírák utján a honvédegyesület megkerülésevel sok illetéktelen ember jut a honvéd néhez s a nyugdíjhoz. A választások után elhatározta a közgyűlés, hogy nyilvántartás céljából a fővárosban tartózkodó 1848/49-es honvédeket felhívja, jelentkezzenek akár személyesen, akár levélileg az egylet irodájában, Irányi-utca 1. szám alatt. Vegül elfogadta a közgyűlés *Mikar* Zsuzmond főjegyzőnek azt az indítványát, hogy az Örökimádas-templomhoz az öreg honvédek is adakozzanak.

(A tisztességtelen verseny ellen.) A kereskedelmi miniszter felhívta az Országos Iparegyesületet, hogy a tisztességtelen verseny megakadályozásának kérdésében véleményét terjesztszen fel hozzá. Ennek a kérdésnek megvitatása tárgyában ma délután 5 órakor az egyesület összes szakosztályai.

Mallekovics Sándor elnöklete alatt együttes ülést tartottak, amelyen dr. *Soltész* Adolf titkár terjesztette elő az előadói javaslatot.

Az elnök a tárgyalás megkezdése előtt figyelemzeti az együttes ülést, hogy nagyon megfontolandó, vajjon hozzányuljanak-e ezen kétélű fegyverhez, amely megszorítaná a verseny szabad mozgását, amelyre egy iparilag hátramaradt országnak feltétlenül szüksége van. — Dr. *Soltész* előadó, utalva az e kérdésben kiváló szakférásk által az egyesületben meg megtartott előadásokra, konstataálta, hogy a vélemények és kívánások erre a kérdésre nézve rendkívül szerteágazók. A divergáló nézetek csak egyben találkoznak: annak a tényleges állapotnak a konstataálásában, hogy a tisztességtelen verseny nálunk többféle alakban megvan és leküzdesére valami intézkedés okvetlenül szükséges. A vélemények ingadozása már magában véve is megfontolásra int, midőn azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy szükséges-e időszéri-ó a tisztességtelen verseny megakadályozása végett egy külön, erre a célra alkotandó törvényhez folyamodnunk. Az európai államok közül egyedül Németország az, amely külön törvényt alkotott a tisztességtelen verseny ellen. A francia törvénykezésben elégnék bizonyul a Code Civil 1382. §-a, amely kártérítésre kötelez mindenkét, aki másnak kárt okoz.

A szigorú német törvény rendszerét nyomom követve, kimutatja előadó, hogy mostanáig meglevő hazai törvényeink meglehetősen védelmet nyújtanak a tisztességtelen verseny leggyakoribb eseteiben. Csak az a baj, hogy a törvénynek idevágó rendelkezéseit nem hajtják végre elég lelkiismeretesen és elég szigorúan. Azok az esetek nézve, amelyekben fennálló törvényeink intézkedései nem elegendők, az ipartörvénynek és a büntetőtörvénynek küszöbön álló revíziója alkalmával lehet megfelelő intézkedésekről gondoskodni. A legszükségesebb és a legsürgösebb, amit tenni lehet, az hogy a meglevő törvények intézkedései a tisztességtelen verseny eseteiben az eddiginél erősebben hajtassanak végre. Vegül az előadó, utalva arra, hogy olyan külön törvényt alkotása, amely újabb korlátozó rendszabályokat tartalmaz, alig valhatnék előnyre fejlődésben levő gazdasági életünknek, a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Monjia ki az egyetemes ülés, hogy a nálunk is sajnálatos és veszedelmes mértékben lábrakapott tisztességtelen verseny ellen való védekezést szükségesnek tartjuk, de nincs abban a véleményben, hogy ennek előzésére külön törvényt alkotása volna a helyes és szükséges módja; hanem igenis kívánatos, hogy a meglevő törvényeink keretén belül érvényesíthető biztosítékoknak a törvényeket alkalmazó hatóságok nagyobb fogamatot szerezzenek.”

Hohenberg, Törley, dr. *Szakolczay* Árpád stb. hozzászólása után az elnök összegezi a véleményeket, amelyek túlnyomóan a hamis reklámok, valótlán üzleti állításoknak a megtorlását sürgetik. Illyen értelemben teszi meg felterjesztését a végrehajtóbizottság a miniszterhez.

VIDÉK.

— **(Nyitra vármegye őszi közgyűlése.)** Nyitra vármegye csütörtökön tartotta meg rendes őszi közgyűlést, *Thuróczy* Vilmos cs. és kir. kamarás főispán elnöklete alatt. A közgyűlés a jövő évi költségvetést 24.288 korona hiánnyal állapította meg s *egyhangúlag* szavazta meg a megyei tisztikar *szelvények javítására szolgáló 2 szelvény pótlását*. A képviselőválasztási fuvardíjakat, gr. *Esterházy* János, *Emödy* József, dr. *Gyürky* Geza, *Crausz* István orsz. képviselő, *Mérey* Lajos, dr. *Kostyal* Miklós és *Markhot* Gyula alispán felszólalásai után, a közgyűlés a következőkben állapította meg: két kilométerig nincs fuvardíj, 2—10 kilométerig minden választó után fejenként 75 krajcár, 10—20 kilométerig 1 forint, azon túl való távolásra 1 frt 25 kr fizetendő. A nyári gazdasági munkálatok ideje alatt, június, július és augusztus hóban minden választó után 25 krajcár pótlék fizetendő. Ez a díjazás a vármegyei helyi és bérviszonyainak különös figyelembevételével állapítottat meg. A közgyűlés azután meg letárgyalta az alispán összes előterjesztéseit, azokat jóváhagyólag tudomásul vette s a főispán életelével oszlott szét.

SPORT.

***. Bécsi löversenyek.** A holnap programon a Bucsú-handicap a fősztám, egy 10.000 koronával dotált verseny, melyben minden képzelihető klasszisu versenyló indul *Rio Tinto*tól kezdve egészen *Honour Bright*-ig, vagyis 56½ kilótól 41½-ig. Alig van a programon levő husz 10 közül olyan, mely az utóbbi időben több kevesebb szerepet no játszott volna, így különösen *Rio Tinto*, *Jablanka*, *Néni*, *Rose of Kildare*, *Gonosz* s a top weight *Bussler*, mely azonban itt alkalmasint nem indul s *istállótásra Gagerl* fogja helyettesíteni. Az emlitettek közül indul még egy egész csapat kiserüh, mint *Beauharnais*, *Menyecske*, *Duna*, *Remete*, *Berenice*, *Valaki* és *Honour Bright*. Az eredmény azonban alighanem a nagy terhek között fog elődlni, csak az a kérdés most már, hogy melyik nagy terhű viszi el az utolsó nagy handicapot. *Néni*-c,

Gonosz, Rio Tinto vagy Rose of Kildare? Mind-egyik mellett lehet argumentálni. A két utóbbi mellett az utolsó napok eseményeivel, Gonosz mellett azzal, hogy egyes istállója révén minden handicapben veszedelmes ellenfél; Néni pedig Mindegy vasárnapi fényes győzelme ajánlja, melylyel tudvalevőleg holtversenyt futott a Prince of Wales handicapban. Azt hisszük, nem nagyon tévedünk, ha Néni és Rio Tintot az első helyekre várjuk Gonosz előtt. A holnapi programon ismét nyolc szám szerepel, a nagy handicapen kívül csupa eladóversenyek és apró handikapek. A legjobb crackek a következők:

- I. Plikus—Auersperg-istálló.
- II. Longfellow—Fetard.
- III. Garcia—Artatlan II.
- IV. Néni—Rio Tinto—Gonosz.
- V. Ladro—Felné.
- VI. Banda—Senator II.
- VII. Virginie—Dráva.
- VIII. Alengon—Araná.

*. A beszélő-újság a bécsi löversenyekről. A holnapi (szombati) bécsi löversenyek eredményeiről — bécsi tudósítójának telefonjelentései alapján — már a kora délutáni órákban részletes referátát fog felolvasatni a Telefon Hírműködés.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Csemegi Károly emlékezete. A Magyar Jogászegylet az ügyvédi kamarában e hó huszonkilencedikén ünnepélyt rendez Csemegi Károly emlékére, mely alkalommal *Vastagh György* festőművésznek Csemegi-képet is leleplezik. Az emlékbeszédet dr. Tormai János királyi táblai bíró tartja. Az egyesület szívesen lát vendégeket a diszülésen.

§§ A kerületi betegsegélyező pénztár bajai. Dr. Szalágyi Aurél, aki a budapesti kerületi betegsegélyező pénztár ujjszervezésében és új orvosi karának megválasztásában vezető szerepet vitt, most sorban pereli azokat, akik őt a választási küzdelem folytán becsületében megtámadták, illetve megrágalmazták. Ma ítélte el *Baumann* járásbíró *Schwarz* B. Rezső nyomdászt, aki a Nemzeti Torna-egyesületre való utalással a legképtelenebb gyanúsításokkal illette dr. Szalágyit, becsületértés címén *ötven forint*ra, esetleg *öt napi elzárásra*. A jogerőssé vált ítélet kiemeli, hogy figyelembe vették a vadlót inséges vagyoni helyzetét s hogy a rágalmazás tényállása azért nem volt megállapítható, mert vadlót összes sértő nyilatkozatait tagadta s e tagadásával szemben panaszos nem hivatkozhatott kellő számú tanukra. Dr. Szalágyit dr. Papp Zoltán képviselte.

§§ Munkácsy Mihály póra. A budapesti kereskedelmi törvényszék fogja elbírálni azt a pört, amelyet *Szilinszky* Mihály államtitkár indított meg *Munkácsy* Mihály nevében *Kádár* Gábor párisi lakos és dr. *Roheim* Ödön budapesti ügyvéd ellen. Ötvenezer frankot követel *Munkácsy* Mihály gondnoka azokért a vázlatokért, amelyeket *Kádár*ék vásároltak a mestertől. E vázlatokat a szerződés szerint *Munkácsy*nak teljesen be kellett volna fejeznie, de súlyos betegség megakadályozta ebben. *Kádár* hajlandó volt ugyan ezután a ki nem dolgozott vázlatokat átvenni, de a kikötött vételár egy részének elengedését kérte. *Munkácsy*né nem akart engedni s így került pórra a dolog. A törvényszék döntése nemskára várható.

§§ Szerelmes kocsis. *Dzintria* faluból nemrég nyomtalanul eltűnt *Szita* József, aki *Ninkovics* Milan földbirtokosnál szolgált. Utóljára akkor látták a közegben, mikor a gazdája leányát vitte kocsiárára. Azóta nem tért vissza. Eleinte a gazdát gyanúsították a gyilkossággal, amit a csendőrség el is fogott. A kihallgatások kezdetén azonban megjelent a csendőrség előtt *Ninkovics* Milka s arra kérte a bíróságot, hogy boosássákk szabadon edes apját, mert ő a bűnös. A kocsis minden aron arra akarta bizonyítani a kisasszonyt, hogy szökjék meg vele Szerbiába s mikor *Ninkovics* Milka ellenkezett, a szerelmes kocsis avval fenyegette, hogy leszúrja. A leány két napig barangolt az erdőben a kocsisal, míg végre ugy szabadult meg tőle, hogy amikor elaludt, kilopta az övéből a törést s átvágta vele a kocsis nyakát. A halottat *Ninkovics* Milka maga ásta el. A gyilkost a szerajevói kerületi bíróság börtönbe zárták.

§§ A korhely. Full István sok keserűséget okozott a feleségének. Hiába korholta, hiába szidta a korhelykedése miatt, Full István nem fogott a szó, sőt még neki állt feljebb s egyszer, hogy az asszony nagyon rátalált tamadni, dühében revolvert rántott elő s avval lőtt a feleségére. A lövés azonban nem tett kárt az asszonyban, ellenben Full Istvánnak meggyűlt a baja, mert törvény elé állították s súlyos testi sértés vétségének kísérletében bűnösnek találták. Ma volt a vég tárgyalás ebben az ügyben s a törvényszék hat hónapi börtönrre ítélte a vádlottat.

§§ Halálra ítélt özgányasszony. *Temesvári* táviratozzák: A naevbecskereki törvényszék ma

halálra ítélte *Manyu* Péterné özgányasszonyt, aki a nyáron tíz forintért megölette az urát, hogy a kedvesével zavartalanul élhessen.

Nyiltér.

Özv. Bauer M. Sándorné, szül. Kűszler Bertha saját, valamint szülői, apósa, anyósa, testvérei, sógorai és sógoróni nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenteli felejthetetlen szeretett férjének,

Bauer M. Sándor urnak

hirtelen bekövetkezett gyzos elhunytát. A drága halott hült tetemét f. hó 29-én vasárnap d. e. 1/10 órákor fogmak az új izri. temető halottasházából örök nyugalomra helyeztetni.

Csendes részvétet kéri.

KLEINO-ELYSÉ A LEGJOBB
SÖG ELYSÉ PEZSÉB

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék fekete-nyomásra. Ara 15 frt. Kívánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetszés esetén csak a bérmentesített visszaküldést igénylem. Prospektusok ingyen.

Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I., Rudolphsplatz 13.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Kolozsvár, október 27. Az esküdtszék dr. *Szász* Károlyt, kit *Szabó* Samu sértő cikkeiért bepörölt, ma fölmentette. *Szász* Károly a tárgyalás elején kijelentette, hogy ellenfelét nem akarta sérteni. A verdikt szerint cikkében sem rágalom, sem becsületsértés nincsen.

Róma, október 27. A képviselőház köztársasági csoportja elhatározta, hogy a politikai intézkedésekről szóló kormányrendeletnek, vagy a házszabályok módosításának tárgyalásánál ismét obstruálni fog.

Torino, október 27. A *Gazetta Piemontese* szerint *Vilmos* császár beleegyezett abba, hogy Berlinben apostoli nunciaturát állítsanak föl.

A bolgár trónbeszéd.

Szófia, október 27. *Ferdinánd* fejedelem a szobranje rendes ülészakát ma ünnepiesen megnyitotta. Trónbeszédében azt a reményt fejezte ki, hogy a képviselőház tekintettel a vasúti-és kikötő-építkezésekre, valamint a rossz termés által előidézett pénzügyi és gazdasági nehézségekre, támogatni fogják a kormányt abban, hogy az országot a válságon átsegítse. A trónbeszéd konstatálja, hogy az Oroszországgal, Bulgáriával felszabadítójával, ugyszintén a nagyhatalmakkal és a szomszéd államokkal, különösen a szultán kormányával való viszony változatlanul lojális. A trónbeszéd azt mondja továbbá, hogy a fejedelem kelemes kötelességének tartja, hogy a bolgár nép képviselői előtt élénk örömet fejezzen ki amaz ünnepies fogadtatás felől, melyben őt szeptemberben *Ferenc József* császár és király ő felsége részesítette, aki ily módon őszinte jóindulatát tanúsította a bolgár nép és uralkodója iránt.

A belga választási reform.

Brüsszel, október 27. A képviselőház mai ülésén az arányos képviselőlet elvén alapult új választási törvény tervezetének első szakaszát 75 szavazattal 55 ellenében elfogadták.

A jókedvű peerek.

London, október 27. A felsőházban, mely a küszöbön áll elnapolás következtében majdnem üres volt, *Hardwicke* határozati javaslatot nyújtott be, mely helytelennek jelenti ki, hogy a Westminster palotában a parlament beleegyezése nélkül ismert egyéniségek emlékére szobrokat állíttanak. A határozati javaslat *Cromwell* szobrának felállítására vonatkozik. A határozati javaslatot, bár a kormány ellenzete, 6 szavazattal 4 ellenében a jelenlevők kacsagása közt elfogadták. Ezután az appropriációs törvényt minden olvasásban elfogadták.

Rosebery a háborúról.

London, október 27. *Rosebery* lord ma Bathban beszédet mondott, melyben az emberéletben szenvedett súlyos veszteségekre utalt, melyeket a háboru okozott és a még súlyosabbakra, melyek a béke megkötéséig még várhatóak. Az országnak addig teljes egységben kellene szemben állania az ellenség-

gel. Transvaalnak a majubai esata után történt átengedésére vonatkozólag *Rosebery* azt mondta, hogy Gladstone eljárásában az a hit vezérelte, hogy a brit hatalom elég nagy arra, hogy úgy járhasson el, amint azt más nemzetek veszély nélkül nem tehetnék. A boerok azonban Gladstone nagylelkűségét a gyengeség bizonyítékának tekintették, mely megengedi nekik, hogy mindenféle jogokat igényeljenek a maguk számára.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 27. A város felbontotta az összekötöttést a *Creditanstalt*-tal és az *Escompte Gesellschaft*-tal. Ezentul az *Oesterreichische Länderbank* fogja a város pénzügyeit vinni.

Bécs, október 27. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Őszi buza 8,40. Tavaszi buza 8,63. Tavaszi zab 5,58.

Bécs, október 27. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 370,50 Magyar hitelrészvény 375.— Angol-Osztrák bank 151,25 Ueuen bank 270.—, Länderbank 304,75, bankegyesület 237.—, osztrák-magyar államvasut részvény 328.—, északnyugati vasut részv. 69,75, elbavölgyi vasut 250.—, dunagőzhajós részv. 238.—, alpesi bányarészvény 131,50, májusi járadék 336,50, osztrák koronajáradék 264,75, magyar aranyj. 99,55, magyar koronajáradék 95,25 német birodalmi mária készpénz 57,80 ultimóra 59,02, török sorsjegyek —.—, rimamurányi vasmű —.— déli vasut —.—, dohányrészvény —.—, Napoleon d'or 9,57 1/2 Lombard —.—.

Frankfurt, október 27. Árfolyamok novemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti* forgalom. Osztrák hitelrészvény 232,40. Osztrák-magyar államvasut 139,50. Déli vasut 31,70. Osztrák aranyj. 99,55. Olasz járadék 92,85. Laura-órák 248,80. Harpeni 196,75. Discont 192.—. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Szilárd.

Berlin, okt. 27. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti* forgalom. Negyzászálekos magyar aranyj. 99,55. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 231,20. Osztrák-magyar államvasut 139,40. Déli vasut 31,75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216,60. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York, október 27. *Liszt* helyben 2,80 *Buza* októberre 76.—, decemberre 75,2/3, márciusra 78,2/3, májusra 78,2/3. *Tengeri* májusra 40.—. *Tengeri* júniusra 38,2/3.

Chicago, október 27. *Buza* decemberre 70,2/3, *Tengeri* májusra 33.—.

New York, október 27. (Értéktörsde.) Váltó Londonra 4,87.—. Váltó Berlinre 95.—. Ezüst 57,2/3.

Napirend.

Naptár. Szombat, október 28. — Római katolikus: Sim. és Jud. — Protestáns: Sim. és Jud. — Görög-orosz: (október 16.) Longin vt. — Zsidó: Markhevan 24. Szombat Chajje Sarah. — A nap két óra 23 perccor. — Nyugszik 4 óra 31 perccor. — A hold két éjjel 12 óra 4 perccor. — Nyugszik délután 1 óra 43 perccor.

A művészetek nem roszának.

A reformátok emléktétele este 7 órákor a Deák-téri egyház nagyertermében.

A kir. orvosegyesület felolvasó ülése d. u. 5 órákor a Szentkirályi-utca 21. sz. a. helyiségében.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Múzeum. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Mialits M. bor és sörosarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zenecstély. Saját termésű borok.

Jahn Ede. *Terézvárosi Pilseni sörosarnok*ban Andrásy-ut 44. Naponta élőballak.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermében (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangverseny.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miksa-és Kiss Ferkó híres szőlőták hangverseny.

Gregorits Ferenc étterméi Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkifűnőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Margithid-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangverseny.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem*.

Magyar Színház-kávéház. Wesselényi-utca 51. naponta *Dankó Fista* híres magyar daltársulata.

Garbrinus. Nagy sörosarnok Erzsébet-körút 27. Naponta katonazené-hangverseny. Szabad bemenet.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Csózka József zenekarának hangverseny.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangverseny. Minden este Szulmit.

Vanek kávéház. Csömöri-ut 12. sz. alatt minden kedd, esütörtök és vasárnapon „Ködfolyókék” változatos műsorral.

Bodega-pince, újonnan fényesen berendezve, a Somossy-művelővel szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

KÜLÖNFÉLÉK.

A t. Ház — odaát.

Bécs, október 26.

A Franzensring görög temploma előtt álló két árbocon ismét hatalmas fekete-sárga zászlókat lenget a szél. Tehát megint együtt vannak a népképviselő urak és a klasszikus épületben néha nem nagyon klasszikus módon vágnak egymás fejéhez kemény gorbomaságokat és még keményebb tárgyakat.

Ha keresztül jut az ember az óriási oszlopok során, egy kis előcsarnokon át a ház nagy átriumába ér: egy pompás, görög csarnokba. A falak tarka árnyalaku márványlapokból állanak, a padozat pedig tiszta hófehér márvány. Óriási oszlopok tartják az üvegmenyestet, melyen szabadon ömlik be a napsugár. Ebből a csarnokból az ut bal felé az urakházába, jobbfelé a képviselőháza vezet. És pedig a sokat emlegetett vörös terembe, a reichsrath salle des pas perdus-jébe. Ebben a teremben vannak a nagy tolongások azokért a jegyekért, amelyek „mind elfogytak.” Itt keresik a képviselők protekcióját és ide gyűlekeznek a frakkos vagy kék mándlis deputációk mielőtt a miniszteri szobákba jutnak. Mennyi remény és várakozás tette meg itt első lépését a keserű csalódás felé! A legszomorúbbak a galíciai deputációk, azokat mindig a nyomor kergeti ide.

A folyosókról és a ruhából az ülésterembe nyílnak az ajtók. Egy nagy félkör, az ülések amfiteatralisan elrendezve. A főfalon, amely márványlapokból áll, freskók képeznek keretet. E fal mellett van az elnöki szék, amelyhez tíz lépcső vezet. Valamivel lejjebb van a jegyzők ülőhelye, és még mélyebben, egy lépcsőfoknyira a földtől van a miniszterek padja, nagy nehéz fauteuilokkal. Az elnök feje fölött egy meglehetősen kicsiny kétféle sas terpeszkedik szét. Csak akkor vették észre, hogy nem volt az ülésteremben, amikor már néhány éven keresztül üléseket tartottak ott. Hamar fölözögtek hát egyet.

Ha az elnöki tribün és környékének a tárgyai beszélni tudnának, csinos kis dolgokat mesélhének. Az elnöki szék től nem messze a főfal egyik márvány lapján egy sötét folt van. Még *Abrahamovitz* idejében került oda egy repülő tentatörő jóvoltából. Állítólag dr. *Lecher* célzott vele rosszul. A miniszteri padok láthatóan emlékeztetnek a Badeni-ülésekre arra a kedves jelenetere, amikor *Berner* és *Resel* szocialisták a miniszteri padokon keresztül ugráltak — kuszta az elnöki szék felé. A nehéz miniszteri zsülyezéseket *Schönerer* az ő támadó csehek kemény koponyájához verdeste. Azokat az alacsony ajtókat, amelyekkel az elnöki tribünre való járási el lehet zárni, szintén *Abrahamovitz* védelmére készítették. Az elnöki csüngettyű is szép napokat ért meg és gyakran lopták el az asztalról.

Most meglehetősen békés képe van a parlamentnek. Az van *Fuchs* elnöknek is, akit elég nyugodtan hagynak elnökölni. Öreges, korpulens ur.

hosszu, nagy bajusszal, amelyet — talán lengyel barátai kedvéért — lefelé konyitva, lengyel módra visel. A hangja gyenge és érthetetlen. A viharokon hamar segít. Amikor néhány percig tartanak már, felfüggeszti. Az első alelnök, a lengyel *Pientak*, homonovus még az elnökségben. A második alelnök: *Lupul*, román ember, korrekt férfi a legkorrektebb ruhákban.

Az elnöki szék és a miniszteri padok körül sokféle nyelven hallatszik a képviselők csevegése, halk morgása. Őt széles szakasz van a teremben, széles utak által elválasztva. Az elnöki szék től balra ülnek a németek és a Ház közepéig terjeszkednek, ahol a feudális megbirtokosokkal érintkeznek. A legszélsőbb baloldalon a keresztény szocialista antisemiták ülnek. Innen dirigálja a „schöner Karl” bangos csapatát. De *Luiger* sem a régi már. Hatalmas alakja ugyan még most sem tört meg, de az agitációk fáradságai megöregítettek és az arcán is meglátszanak a fáradság nyomai. Közélemben ül *Strobach*, a fanatikus *Schneider*, aki halavány esonatos arcával kétségbeesztő alak. Mellette ül dr. *Paltai*, a párt legjobb jogásza. Nagy, elegáns alak, mindig monokli van a szemén és azonkívül miniszterjelölt is. Nem messze tőle ül az öreg *Lotto-Roser*. Kedves öreg bácsi, aki eddig már huszonkilencszer ajánlotta a lotto megszűntetését. Az idén ismétli meg harmincadszor az indíványát. A németek között beékelve ül a lengyel és a román néppárt, amelyeknek a tagjai többnyire nemzeti viseletben jelennek meg a Házban. A legfeljebb közöttük a lengyel *Szajer*, aki érdekes alak. Tavaly kidobták a saját klubjából, mert egy éjszaka átdorbézolása után részegen jelent meg a pártgyűlésen. Mellette van mint mentora *Sztajalowski* páter, akinek viharos multja van. Ő a Ház komikusa. Beszédeiben hadilábon áll a német nyelvvel és mindig jól mulat a Ház furesa beszédmóráján.

Jobbfelől ül a német néppárt. Az első padsorokban a vezetők: *Kaiser* egy hosszú sovány professzor-alak, dr. *Hoffmann von Wöhlenhof*, dr. *Hochenberger*, aki hasonlít Wagner Rikárdhoz. Aztán két karintiai, a Ház leghosszabb két tagja, dr. *Leusch* és *Dobernig*, akiknek a hosszúságával csak gróf *Thun* tudott versenyezni. A néppárt háta mögött ülnek a szocialisták, élükön *Daszynskivel*. Rendkívül szimpatikus alak, akinek a hangja erőben vetekedik az *Ugron* Gáboréval. Szomszédsgukban telepedett meg a német haladópárt, amely többnyire öreg urakból áll. Ott ül dr. *Funke*, egy fehérszakállas ur, akiről gonosz nyelvek azt állítják, hogy az *Offenbach* operett *Jupiter*éhez hasonlít. Mellette ül *Lecher*, a tizenkétórás szónok. Dr. *Lecher* magas, nyulánk férfi, hosszú vékony bajusszal és gyér szakállal. Ritkán beszél, de jól: ami ritka dolog ebben a Házban.

Azután elérünk a Ház leghangosabb pártjához. A bal padközépen *Schönerer* jól táplált, hatalmas

alakja tűnik fel. Jó humora van, amely azonban próvokálások alkalmával viharos elkeseredésbe csap át. Mellette ül hű lovagja *Türk*, egy öreg deresszakállú bácsi. A pad jobb szélén ül a párt pallosa: *Wolf*. A homlokán néhány seborradás van, amelyet legutóbbi párbajában *Krepeltől* kapott emlékké. A legvadabbak mellé kerültek a legszelidebbek: a német klerikálisok. Néhányan arany-keresztet akasztottak a nyakukba és közöttük ül jellegzetes üléstető-fejvel *Dypauli* exminiszter. Az első padban ül *Liechtenstein* Alajos herceg, hosszú lábú, sasorru alak, arisztokratikus allűrökkel. Még tovább jobbfelé az olaszok, a délszlávok, a románok, a cseh feudalmesek. Különös csehek ezek, akiknek a neve így hangzik: *Pálffy*, *Sylva-Taroucca*, *Herrach*, *Schwarzenberg*, *Papstmann*. Közvetlenül mellettük vannak az ifjúcsehek. Dr. *Engel*, *Gregg*, *Kramarz*, *Kaizl* exminiszter, az öreg *Adamek* és a párt két legjobb szónoka: dr. *Herold* és dr. *Pacak* ülnek az első sorokban. A legszélső jobbon ülnek a lengyelek, akik a Ház legelegánsabb pártját képezik. Háromnegyedrésztük a legnemesebb arisztokrata arrok gyűjteményébe való. Vezérük *Jaworski* olyan, mintha valamelyik *Matejko*-képből vágták volna ki, *Biliński* pedig, a párt németgyűlölő géniusza rendkívül szelíd arcú öreges ur. A párt legérdekesebb tagja gróf *Dziednezycki*. Gazdag ember, aki a nyári hónapokban a mezei munkáknál versenyez kel a saját munkássával. Ő és *Prade* a Ház leggyorsabb nyelvű szónoka.

Ime az utazás. Néhány kiragadt karakter és fej. Lehet, hogy sokan maradtak ki. De azoknak talán kevés volt a karakterük, vagy kevés a fejük. Esetleg semmi.

Font.

+ **Alexis nagyherceg inkognitója.** A Champs-Elysées egyik előkelő vendéglőjében ebédelt *Alexis* nagyherceg, az elhunyt cár öccse. Egyszerre magához szólítja a maitre d'hotel.

— Kérem, huzza össze a függönyöket. Hiszen az utcai népség belebámul az ember torkába.

— Parancsára fenség.

Összehuzta ugyan a függönnyet, hanem egy kis nyílást hagyott.

— Mért nem csukja be egészen? kérdezi a herceg.

— Nem szabad, szólt alázatosan a főnök.

— Nem szabad? Hm!

— A detektívek részére kell nyitva hagynom. — Jól van, — felelt mosolyogva a herceg — de aztán a hátsó ajtón boosáson ki, mert inkognitoban akarok Párisban bolyongani.

— Parancsára — fenség.

A dîner végén a herceg a hátsó ajtón ment ki az adjutánsával és gyorsan kocsiba ült.

Egy második kocsiban két detektív hajtatót utána — a legnagyobb diszkrecióval...

REGÉNY.

A verebek.

(35)

— REGÉNY. —

Irtá: KABOS EDE.

Egy ágat tört le Szaploneczay s nevetve szóltott:

— Ostobaság, Géza, hidd el, hogy ostobaság. Ha az embert elkényeztetik a boldogsággal, éppen olyan nyűgös lesz, akár egy gyerek. Valószínűleg az a bajom, hogy nincsen semmi bajom. Légy okosabb nálam és sohasse kérdezd, mért vagyok ideges? Talán a kérdésem tenne éppen azaz. A boldogot futni hagyják s az neki a legjobb orvosság.

Ilyen erőltetett szentenciák után Szaploneczay sokkal vidámabbnak látszott és megint jókedvűen sétált a kaviesos utakon. El tudta bolondítani Korniss Gézát mindenféle kérdéssel, hogy van-e már sok munkatársa a Kritikai Szemlének, mutatkoznak-e már a tanítványok, akik a szerkesztő urban látják a jövődönt mestert és korán állnak az udvarába, küldi-e már minden kiadó a nála megjelent könyveket és van-e már sulya a Kritikai Szemlének? Ezek a kérdések nyilván arra voltak szánva, hogy Kornissnak igen jól essenek s mindenekelőtt más irányba tereljék a beszélgetést. S a kis tanárjelöltet olyan könnyű volt velük lekapni a lábáról. Szívesen áradozott a maga kicsi dolgairól és igazán hálás tudott lenni, hogy Szaploneczay azóta tüntetően sokat irt a Kritikai Szemlébe, ami természetesen sokat lendített a laposkán. Azt sohasem fogja elfelejteni Korniss Géza, hogy a gögös egyetemi tanárok személyesen kérték meg, küldöné nekik is a

Kritikai Szemlét. Azok is tudták, hogy az új poéta szívesen keresi fel verseivel a kis tanárjelölt lapját.

— Oh, áradozott ilyenkor halásan Korniss Géza, több vagy te az én lapomnak, mintha az egész adámia irna bele. Képzeld csak, a vidékről is kapok már előfizetőket s a könyvkereskedők is kériek. És én tudom, hogy csak miattad. Aztán a tanárok! Hidd el, Adam, annyit sem aggódok már a vizsgám miatt, mint régen az ebédért. Hogy engem mernének megbuktatni? Olyan nincs. És a miniszternek sem lesz bátorsága, hogy engem a vidékre nevezzen ki. Itt vagyok, itt maradok.

A homloka egészen kivörösödött a boldogságtól.

— Már nincs messze az idő, mikor az irodalmi és művészi világ igazán találkozni fog az én szalonomban. Angéla is mondja. S én teli vagyok hittel és bizalommal, hogy nem is lehet rossz sorom, amíg te állsz a hátam mögött.

Szaploneczaynak az ilyen tirádok alatt már, isten tudja, hol járt az esze. Közbe is szólt olykor, de csak ösztönből, alig tudott róla. Szeme elkalandozott a hatalmas fák koronáin és már újra rémlett neki, hogy a sötétzöld lombok közül egy halovány leányfej nézi merre van. Mintha nem is élne s holtan is nyitott szemekkel vádálná, ijesztené. A Korniss egyhangú áradozása nem tudta a látomásból kizavarni. Olyan mélyen fürdött a látomás szemébe, hogy viharban és éjszakában is mindig látta volna. S ha Korniss már régen hajóra szállott, a szigeti est esőndjéből még mindig az a látomás szökött Szaploneczay elé: esudálatos némasággal, mely egyszerre tudott vádolni és boldogítani. Ahogy a holdfény a sötét falevelekről lepergett, Szaploneczaynak úgy tetszett, hogy azokból a leányszemekből permetélnék a könyvek.

S valami sarkantyuzta, hogy valahára törvényt tartson maga fölött.

Leült a fűbe és megszólaltatta magában a vádlót.

— Bűnös vagy. Egy egész estén át suttogtál a leány fülébe és olyan világról meséltél neki, melyet talán még álmaiban sem látott. Meséltél magadról, aminek nem lehetett más célja, csak hogy a szívébe lopd magadat. Keresed édes szavakkal a szívet s mikor a leány arcára rózsákat festett a vágy, hogy már szinte repesve hozta eléd azt a szívet, akkor okoskodni tudtál, amitől becsukódik a leányszív, mint az érzőkevirág, ha érinteni próbálják. Kicsaltad a saját kis világából s a magad világába nem vezetted be. Lángokat gyujtótól káprázó szemre előt és cél nélkül eszalogtattad velük, míg reszketve maradt magára a sötétségben. Miért tette? Erettél akkor valamit, amit aztán megbántál, vagy nem éreztél semmit s csak a játékban telt bűnös kedved? Mindegy. Ha megbántad az érzésed, későn bántad meg. Ha játék volt a célot, sohasem bántad meg eléggé. Szívedre ül az önvád és hátad mögött ostromal nógat a bosszu. Mert van az olyan ártatlan leányszívben valami, ami nem hagyja magát megölni s ha a szívet romokba döntötted, akkor röpül ki a romokból, hogy holtdig üldözzen bosszújával. Te pedig nem ijedtél vissza az utolsó ütéstől sem s mikor az a leány lelkének kínos vergődésében a könnyeivel kérdezte tőled, hogy mit csináljon, amikor egészen átadta magát neked és reád bízta, hogy egy szavaddal döntsd el sorsa fölött: te akkor is az eszedre hallgattál és azt felelted, hogy legyen a másé, nem kívánod magadnak. Száz évig, ha élsz: — bűnhődöd kell, vérezned kell, a kínok kínjában égned kell. Mert van igazság és te játszani mertél az istenek legtitkosabb hangszerén: a lányszívben.

(Folytatása következik.)

+ Az asztalnál. A feleség (olvassa az újságot): Képzeld csak, az áll itt, hogy egy tyuknak Pércsen négy lába van.

A férj: Az kacsa lesz...

Kikerülhetetlen helyzetek.

- Hogy: - amikor kalapunkat elviszi a szél, a legszomorubb embernek a szája is széles mosolyra ne nyíljék. - amikor a pincér forró levelessel leönt, sugva ne mondjuk, hogy: - Ügyetlen számár! - amikor a menyasszonnyal végre egyedül vagyunk, ne mondjuk azt, hogy: - Végre egyedül! - amikor csak egyetlen egy hely van a villamos kocsiában, a várakozók azt mondják nekünk: - Kérem, csak tessék! - egy árvaléány azt mondja nekünk: - Beszéljen a mamával!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Vitás kérdés az ásványvizek körül. Németországban évek óta vita folyik a körül, vajjon a szénsavval telített természetes ásványvizek valóban "természetes"-eknek nevezhetők-e. És sajátságos, hogy nem a szénsavtartalmu ásványvizek tulajdonosai, hanem a mesterséges savanyúvizek gyártói vetették föl a kérdést, hogy ez által a természetes ásványvizeket a műtermékek színvonalára nyomják le. Mint most a P. L.-ban olvassuk, az "Apolinaris" társaság ellen pört is indítottak a tárgyban, melyben azonban a panaszt az elsőbíróság elutasította. Nálunk - írja az említett lap - az ásványvízkereskedők és a forrástulajdonosok beadványt intéztek a belügyminiszterhez, melyben kérik, hogy a miniszter a magyarországi származású, szénsavval impregnált természetes forrásvíztől tiltsa el a "savanyúvíz" megjelölést. Hivatkoznak a 86.632/99. számú miniszteri rendeletre, mely azonban közönséges vízre vonatkozik, amelyet szénsavval vegyítenek, de ezáltal sem természetes, sem mesterséges ásványvíz nem lesz belőlük, hanem közönséges szódavíz. A "természetes savanyúvíz" magától értetődőleg ez elnevezés alatt juthat forgalomba; ha ezt a vizet, izének javítása végett, szénsavval telítik, akkor a "szénsavval telített savanyúvíz"-nek vagy "mesterséges ásványvíznek" kell megjelölni; azonban nem járja, hogy megfosztassák egy természetes ásványforrás, mely telítés nélkül is savanyúvíznek nevezhető, ettől a megjelöléstől, csupán azért, mert eredeti szénsavtartalmát szaporították. Jogsérelem lenne a savanyúforrástulajdonosokon, akik hatósági engedélyt kaptak s akiknek védegyei törvényes oltalomban részesülnek, megfosztani a "savanyúvíz" elnevezés jogától s ezáltal jöviszműleg befektetett tőkét megsemmisíteni. Higiénikus szempontból minden készen felül áll, hogy a természetes savanyúvizek teljesen egyenértékűek a szénsavval telített természetes ásványvizekkel. A jogelveket és a fogyasztók érdekeit kell a kérdésnél szem előtt tartani, nem pedig néhány kereskedő és forrástulajdonos konkurencia-érdekeit. Azok a vállalatok, amelyek nálunk néhány év óta azzal foglalkoznak, hogy természetes ásványvizet, szénsav hozzáadásával, mint savanyúvizet hoznak forgalomba, kiváló fontosságú birnak, mivel lehetőségessé teszik hazai forrásaink kihasználását s számomra apró ipart (üvegyár-, láda- és dugaszgyár stb.) foglalkoztatnak. Nagy miba volna tehát ezt az iparágat oktalán vitákkal fejldésében megakadályozni.

Szalán. A kontingens nyerszész ára Budapestben 18.- forint pénzben, 18.50 forint aruban. Bácsban a nyerszész árú 20.- forint pénzben, 20.60 forint aruban.

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 337 darab, leölt borju 82 darab, bécsi élő borju - darab, leölt - darab, növendékmárha 8 darab, bárány élő - darab, leölt bárány 5 darab. Árjegyzések: Belföldi élő borju 30 krtól 35 krajcárig, elsőrendű 40 krtól 45 krajcárig levonás nélkül, leölt borju 42-48 krajcárig, növendék marha 16-22 krajcárig kilónként, 1-ső rendű - krajcárig. Leölt bárány - forintig páronként. A vásár hangulata lanya volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. évi okt. 26-án. Készlet 666 darab. Érkezett 743 darab. Összesen: 1409 darab. Eladatott 654 darab. Maradt 755 darab. Napj árak: 120-180 kgr. súlyban 42-42½ krajcárig, 220-280 kgr. súlyban 42-42½ krajcárig, 320-380 kgr. súlyban 40-42½ krajcárig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 39-40 krajcárig. Malacok 40-41 krajcár kilónként. A vásár hangulata lanya volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 27. Elénk kínálat és korlátolt kereslet miatt 18.000 métermázsza került forgalomba és finomabb árú változatlan árakat értek el. Zárlat felé a másodrendű árú néhány krajcárral olcsóbb áron kel-

tek. Rozsból 1000 métermázsza került eladásra 6.25-6.37 frton.

Eladatott: Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 80.5 k. 8 frt 72½ kr, 200 mm. 79.5 k. 8 frt 72½ kr, 400 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 57½ kr, 200 mm. 80.5 k. 8 frt 70 kr, 500 mm. 80.5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79.8 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 47½ kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 45 kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 40 kr, 200 mm. 78.7 k. 8 frt 50 kr, 150 mm. 78.8 k. 8 frt 47½ kr, 200 mm. 78.5 k. 8 frt 42½ kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 77.5 k. 8 frt 35 kr, 200 mm. 77.5 k. 8 frt - kr.

Pest megyei: 200 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 500 mm. 79 k. 8 frt 45 kr, 800 mm. 79 k. 8 frt 40 kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 25 kr, 150 mm. 77.8 k. 8 frt 25 kr, 1000 mm. 78.5 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 30 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 30 kr, 200 mm. 77 k. 8 frt 15 kr, 100 mm. 75 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 75.5 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 74.5 k. 7 frt 85 kr.

Fehérmegyei: 3050 mm. 77.5 k. 8 frt 45 kr, 450 mm. 76.5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 35 kr, 200 mm. 76.5 k. 8 frt 20 kr. Szentesi: 1000 mm. 77.8 k. 8 frt 55 kr. Dunai: 600 mm. 74 k. 8 frt. Szerbiai: 3000 mm. 75 k. 6 frt 65 kr. Mind 3 hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 frt 35 kr, 200 mm. 6 frt 35 krajcár, 200 mm. 6 frt 32½ kr, 100 mm. 6 frt 32½ kr, 150 mm. 6 frt 32½ kr, 100 mm. 6 frt 25½ kr, 100 mm. 6 frt 30 kr, 100 mm. 6 frt 40 kr. Zab: 100 mm. 5 frt 30 kr.

Készpénzfizetés mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzenként 100 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Eszka, kilós, 100 kilogramm ár, 100 kilogramm min ár, and sub-columns for főtől and frtíg.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' with columns: Gabonaféle, kilós, 100 kilogramm ár, and sub-columns for főtől and frtíg.

A határidőzsetet folyamán a következő kétések történtek:

Table with columns: Item, and price ranges (e.g., 8.51-8.52-8.51-8.50-8.48).

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Table with columns: Item, and price (e.g., 8.43, 8.49, 6.83, 5.16).

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns: Item, and price (e.g., 0.-, 8.46-8.47, 8.25-8.3).

A budapesti értéktözsde.

A transvaali hírek hatása alól az európai tözsdék sem tudnak emancipálódni s miután az újabb hírek az angolok hadiszerecsényét nem igen rózsás színekben tüntetik fel, a tözsdének a hangulat kedvetlen. Ma az a hír is volt elterjedve, hogy a német császár angolországi utazása elhalasztott, bár ennek a hírek megerősítése még nem érkezett meg.

Az előtözsden az összes értékek ellanyhultak s alacsonyabban zárulnak.

A déli tözsdén az irányzat kezdetben változatlan volt. A Matin távirata szerint a francia kormány három hadihajó kiküldetését határozta el, tekintettel arra, hogy az angol hadihajóraj Gibraltár mellett összpontosult. Ez a hír kedvetlenséget szült a tözsdén.

Az üzlet folyamán azonban, magasabb bécsi és berlini jegyzések befolyása alatt, a hangulat barátságosabb lett; az összes értékek emelkedtek s szilárdabban zárulnak.

A helyi piacon főleg Kötutiban volt üzlet, melyek árfolyama, vételi megbízások ösztönző hatása alatt, a tegnapi zárathoz képest ismét 2 forintra emelkedett s szilárdan zárult.

A bányapiac üzletlen volt. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde lanya. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 373.25-374.-. Osztrák hitelrészvény 363.60-370.40. Osztrák-magyar államvasut 326.25-327.-. Jelzálogbank 233.50. Rimamurányi vasut 335.25-336.-. Kötuti vasut 345.50-346.- forinton.

A déli tözsde: javult, utóbb szilárd. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 374.-375.-. Osztrák hitelrészvény 369.20-370.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 326.50-327.25. Ipar-és kereskedelmi bank 96.-. Jelzálogbank 233.50-233.75. Rimamurányi vasut 335.-336.-. Kötuti vasut 345.50-346.- forinton.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 371.-. Magyar hitelrészvény 375.-. Leszámitolóbank 253.-. Rimamurányi vasut részvény 336.-. Osztrák-magyar államvasut 327.50. Kötuti vasut 349.-. Városi villamos vasut 192.- forinton.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 45.-52.- forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 53.-61.- forint. Vörös erdélyi - Vörös bánági - Közepsemü 66.50-71.-. Nagyszemü 71.-74.- frt. Disznózsír: budapesti 50.50-51.- forint, vidéki - frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki - városi 4 darabos 40.50-41.- forint, 3 darabos 41.50-42.- forint, füstölt 47.-47.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség - forint, 120 darabos 14.50-15.- forint, 100 darabos 17.75-18.25 forint, 85 darabos 26.-26.50 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.-13.25 forint, 100 darabos 16.50-16.75 forint 85 darabos 25.75-26.25 forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.50-18.- forint, szerbiai 16.-16.25 forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde forgalom nélkül volt, mert a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett. A déli tözsde valamivel szilárdabb jobb londoni hírekre.

Zárlatkor szilárd volt az irányzat. Berlini magándiskont 5½ százalékos.

Bécs, október 27. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 116.25. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 137.75. Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.10. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.50. Magyar leszámitoló és pénztárolóbank 252.50. Rimamurányi vasutirészvény 335.50. Magyar koronajárdék 95.15. 4%-os Magyar földterem.kötvény 93.80. Magyar hitelbank részvény 374.50. Magyar nyeresémi kölesön sorsjegy 163.-. Kassa-oderbergi vasuti részvény 181.-. Magyar kereskedelmi bank 1400.

Bécs, október 27. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 papírjárdék 99.55. 4%-os osztrák aranyjárdék 117.75. 1890-iki sorsjegy 124.75. Osztrák hitelsorsjegy 197.-. Angol-osztrák bank 151.-. Bécsi bankvesztély 270.50. Osztrák-magyar bank 903.-. Déli vasut 69.75. Dunagőzhajózási részvény 369.-. Dohányrészvény 131.50. Császári és királyi arany 5.71.-. Német bankváltók 59.02. 4 2/10 ezüst járdék 99.30. Osztrák koronajárdék 99.40. 1884-iki sorsjegy 106.-. Osztrák hitelüzleti részvény 370.87. Unionbank 335.-. Osztrák Ländnerbank 236.75. Osztrák-magyar államvasut 328.25. Elbavölgyi vasut 250.-. Alpesi bányarészvény 265.50. 20 frankos arany 9.53/4. Londoni váltóár 120.75. Bécsi Tramway 436.-. Az irányzat szilárdult.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, október 27. (Tözsdei tudósítás.) A tözsde irányzata határozatlan volt. Az üzlet nagybárra szük határok között mozgott. A járdékok közül a spanyol és olasz gyöngült. A helyi értékek közül a közbeszerevények részben gyöngültek, ellenben a vasipar részvények szilárdok voltak, mert arra a hírre, hogy a vasipar részvények igazgatósága 580 gőzmozdonyt rendelt meg, nagy vételkör támadt. Bankok oltimo csöndek voltak, később javultak. Az üzlet későbbi folyamán az irányzat szilárd. Magánleszámitólsi kamatlat 3/8, utimópénz 6-6 3/4.

Berlin, október 27. (Zárlati.) 4 2/10 papírjárdék -.-. 4% osztrák aranyjárdék 99.50. Elbavölgyi vasut -.-. Magyar koronajárdék 94.80. Osztrák-magyar államvasut 139.50. Kassa-oderbergi vasut -.-. Bécsi váltóár 169.15. Magyar vasuti beruházási kölesön 101.10. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 191.-. Általános villamosági Edison 243.50. Gelsenkircheni 194.80. Laurakónó 247.50. 4 2/10 ezüstjárdék 99.90. 4% magyar aranyjárdék 97.40. Osztrák hitelrészvény 231.-. Déli vasut 31.75. Károlyi Lajos vasut -.-. Orosz bankjegy 216.60. 4% új orosz kölesön 99.-. Török dohányrészvény -.-. Olasz járdék 92.75. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 152.75. Haroeni 198.10. Az irányzat nyugodt.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

Romeo és Julia.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenejét szerzte Gounod.

Szövegét írták Barbier és Carré. Fordította Ormay F.

Személyek:

Escalus	Szendrói	Romeo	Arányi
Paris gróf	Strósz	Mercutio	Beck
Capulet gróf	Várady	Benvolio	Kertész
Julia, leánya	Petrini Mártha	Stefano	Payer M.
Gertrud	Várent V.	Gr gorio	Ney B.
Tybald	Kiss B.	Lorenzo	Ney D.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

Hamlet.

Dán királyfi.

Tragédia 5 fctv. Itt Shakspeare. Fordította Arany J.

Személyek:

Claudius	Szacsav	Hamlet	Mihályfi
Horatio	Pálffy	Polonius	Szigeti
Gertrud	Jászai M.	Ophelia	Török I.

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

Bérleten kívül, főemelt helyekkel:

Duse Eleonora assz. és Rasi-féle olasz társulatának vendégjátéka Schurmann vezetés alatt.

Antonio e Cleopatra.

(Antónia és Cleopatra.)

Tragedia in 5 atti di W. Shakspeare.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

Trilby.

Színmű 4 felvonásban. Georgos du Maurier után

írta Paul M. Potter. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:

Trilby	Delli E.	Gecko	Gvőzö
Talbot	Góth	Vinardó	Makróczy
Alistar	Balassa	Antony	Rónaszéki
Bagot	Tapoleczai	Lorimer	Bárdi
Rochemartel	Szerényi	Thomas Bagot	Gyöngyi
Lafarce	Nánátsy	Mrs. Bagot	Hunyadi
Svengali	Fenyvesi	Kaw	Kazaliocky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil,

zenejét szerzte: Davidsohn Emáuel.

Személyek:

Monach	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Aron	Mátrai	Abigail	Ledovsky
Absolon	Beöthy	Cingitang	Rózsahegy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi október hó 28-án.

A párisi.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Gondinet Edmund.

Fordította Paulay Ede.

Személyek:

Brihanteau	Náday	Fougerolles	Horvát
Savourette	Vizvári	Gonran	Latabár
Pontaubert	Hetényi	Geneviève	Ligeti

Kezdeté 7 óraker.

UJ! EREDETI! FÖLTŰNŐ! FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.
Ma

„Zálogolás a gőzfürdőben“.

Bohózat Leitner H.-től
ezt megelőzőleg 9 óraker:

Le a hussal!

Vegetáriánus bohózat dalokkal. Irta: Egy növényevő. Zenejét Knoch A. és „Excentrique“ ballet-egyveleg. Incognito erkély-pályók.

Gimnáziumi érettségire
előkészítők legalább VI. középszkolával bírókat.

Kereskedelmi érettségire
legalább IV. középszkolával bírókat.

Bővebb felvilágosítást nyújt
Szimányi S.
nyug. tanár és igazgató
Budapest, VI., Andrássy-ut 51. szám.

Keleti kávéház

Csőméri-ut 14. a Központi pályaudvar indulási oldalán, villamos megállóhely

minden este

Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye.

A műsorban Szulamith.

Margithid-kávéház

Lipót-körút 2. szám.

Ma és minden este nagy zenhangverseny

és Dobrani Géza vezetés alatt.

Silberer Ede. kávé.

BODEGA-PINCE

Az újonnan lényesen berendezett

Nagymező-utca 20. (Somossy mulatóval szemben)

Éjjel 3 óráig van nyitva! Éjjel 3 óráig van nyitva!

Orient szálloda és kávéház

a mai kor igényeinek megfelelően berendezett. Szobák 30 kr.-tól feljebb

Kerepesi-ut 42. szám.

Ma és minden este Cséka Józsi híros zenekara hangversenye.

Foltin Antal tulajdonos.

Putzer György

újonnan átalakított pinceétermében Doák-tér, ma és mindennap

ILLÉS GÉZA jó hírnemű nemzeti cigány zenekara és a

SCHRAMMEL-TÁRSULAT főlváltva hangversenyeznek.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.

Angol Bar

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.

• • • NAPVAL ÉS ÉJJEL NYITVA • • •

GREGORITS FERENC étterme

Buna-utca és Lipót-utca sarkán.

Hetenként kétszer nagy katona-hangverseny.

Szabad bemenet. Kezdeté 7 óraker. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálást.

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a Mátyás királyhoz, az URANIA színház mellett. Kerepesi ut 19. a Népszínház és Nemzeti színház között. Külön magyar konyha. — Saját termései tisztán kezelt

borok. — Pontos kiszolgálást. — Mérsékelt árak.

Naponta friss bajor és udvari sörök csapolása.

Színház után friss konyha. — Mindennap zenecestély.

A kőbányai **GÖLIÁT** MALÁTÁSÖRE Királysöröző mellett a legkellősebb ital. Ajánlások: dr. Korányi gyógyhatása mellett a legkellősebb ital. Ajánlások: dr. Korányi dr. Kéty budapesti. — és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól. Értékünk utánzatoktól! Csak akkor eredeti valódi, ha a palackok címkéi, valamint nemzeti színű nyakszalagjai a kőbányai Királysöröző r.-t. védjegyével vannak ellátva.

Sneidig egyenruhákat készit

BLUM SÁNDOR

Budapest,
Váci-utca 12. szám.

LINOLEUM egész helyiségek padlózására, Linoleum-szőnyeg, Linoleum-futó

Szőnyeg-raktár:
MILNER H.
Budapest, IV., Váci-utca 3.

LINOLEUM az egészségügyileg legjobbnak elismert, legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadégmentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

A legvitatottabb és tegelegánsabb Szecesszió, barok, empire, angol és ó-német

BUTOROK.

Szalon, ebédlő, háló stb. berendezések kizárólag műkésztésű minőségben nálunk nagy választékban legújanyosabb árakban kaphatók. Vidéki rendelvények vászonban és rakaszokban csomagoltatnak. Butortomb 1 frtért bérmentve kapható.

Szabó Ferenc és Társa bútutor-iparosok
Budapest, Kerepesi-ut 12. szám.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, bérlő.

Pénztárnyitás 7. — kezdeté pont 8 óraker.

Még csak néhány napig a szenzációs októberi műsor.

!! AQUAMARINOFF !!

Miss Milly Capell

Dora Parnes

Blank Henrik

„Der Weiberfeind“

Mr. Roberts

Amon Ferenc

Holnap vasárnap 2 előadás változatos műsorral.

Délután 4 óraker mérsékelt helyekkel.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik. a gépek Wüsto és Ruppert gépgyárosok által készítették.

Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-tözsze IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

Ol kölünk vásárolt porcelánok és nyuszményeket azonnal kifizetik.

Hecht Bankház
Budapest, II. Terézváros - I. sz. 6.
Jegyek kifizetik az osztályszámaikkal is.

Fő- és székvarósi Erzsébetteri kiosk
ma szombaton d. u. 4-7-ig a magy. kir. I. honvédszeker fog hangversenyezni a karmester személyes vezetésével.

Vasárnap
délután 5-7-ig és este 8-11-ig nagy katona hangverseny.

A legjobb amerikai harmonikumok

ugymint nagy választék új és átújított zongorák és pianóknak.

HECKENAST GUSZTÁV
zongora-termében
IV., Gizella-tér 2.
(a Váci-utca sarkán.)
Ehrbar F. Bécs és Schiedmayer fiai Stuttgart egyedüli képviselője.
Nagy kölcsönintézet.
Jutányos árak.

biztosítást betegség esetére csak

Cselédek

1 frt 50kr. évi díjért

elváallja — bármely naptól kezdődőleg — és minden melledij nélkül a „Zion“ életkassza egylet, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám. Ezenkívül a „Zion“ egylet azt az előnyt is nyújtja, hogy a cselédváltozásokat nála bejelenteni nem kell.

(TELEFON: „ZION“-EGYLET.)

Vidéki megrendelésre különös figyelem fordítottak, szolid és megbízható cég.

Diszes női ing

schiffonból 1 frt 20 kr.
Divatos fátyol minden színben 12 kr.

Böhm Ármin
vászoni- és divatárú-háza

Angol bőrkezttyü női 69, nri 65 kr.

Budapest,

fehérenemű- és csecsemőkelengye-áruház

VI., Városház-tér 9. sz.

CS. MAGYAR LÁS MŰYEN.

Teljes csecsemőkelengye

kizárólag saját varrodámban készült

15 forint

- 1 drb diszos hosszú párna himzésel
- 1 " egyszerűbb " " " "
- 3 " szögletes csecsemő ing "
- 3 " sima csecsemő ing "
- 1 " keresztelőkészlet kézimunka
- 1 " osinos piké paplan
- 3 " I-a patent ujjas
- 3 " II-a patent ujjas
- 2 " horgolt fejkötő
- 3 " előke fehér, szines
- 3 " selyemszalag kokárda
- 2 " gummi-betét
- 2 " szines szegélyű flanel
- 2 " vászoni göngyszalag (fasni)
- 12 " vászoni pelenka

42 darab összesen 15 frt.

100,000 sorsjegy! 50,000 nyeresemény!

Királyfi és Társa
bankháza

Budapest, Erzsébet-körut 54. sz.
a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye

Megrendeléseket kérünk mielőbb hozzánk juttatni.

1 egész sorsj.	1 fél sorsj.	1 negyed sorsj.	1 nyolcad sorsj.
6 frt.	3 frt.	1 frt 50 kr.	75 kr.

Megrendelések legelőszérűbben postautalvánnyal vagy utánvét mellett eszközölhetők.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejlik különféle legelhanyagoltabb bántalmak, a vér infektionális betegségei, valamint bármily nagyfokú gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legelőszérűbben ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRÓ-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZETÉT

Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern kygia s orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint a korszakalkotó „Katharose” gyógy mód alapján nagyszabású gyógytermekkel van berendezve és a legelőszérűbb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít.

Tapasztalt ügyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulása után fizetendő. Az intézet nyitva d. e. 8-11-g, d. u. 2-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszolunk. Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimenet.

MERCUR
BANK-ÉS VÁLTÓ-ÜZLET R.-T.
Budapest, V., Dorottya-utca 12.
Az V. m. ktr. szabad.
osztálysorsjáték
első húzása
már november 16-án és 17-én lesz.
E húzáshoz érvényes sorsjegyek kaphatók a következő eredeti árakon:
Egész Fél Negyed Nyolcad
6 frt 3 frt 1 frt 50 kr. 75 kr.
Rendelések pontosan intézetenek el.

Titkos betegségek
gyógyítására e specialista legelőszérűbben ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legelőszérűbb idő alatt biztos sikerrel (férfaéknál és nőknél: huygesólyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, malakas borbajokat és az önfertőzéstől támadó ideg betegségeket.
Meglepe az eredmény férfai gyengeségnél (impotentia) egy fiatal, mint őregbe egyénekénél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizetendő. Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyszernek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárát a leposónál. Külföldön várótermek.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Magyar Könyvtár.
Szerkeszti: RADÓ ANTAL. Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fial.)
Az októberi füzetek a következők:
129. **Kóbor Tamás.** Elbeszélések. E füzetben az újabb magyar elbeszélő irodalom egyik legelőszérűbb tehetsége néhány megkapó erőt képben festi a fővárosi élet apró dramái.
130. **Kazinczy Ferenc** levelei. Szemelvények. Közvettes Váczy János. E leveleknek mint irodalomtörténeti forrásműveknek elsőrangú a fontosságuk. Kazinczy korának ismeretéhez nélkülözhetetlenek.
131. **Moeller Ottó.** Az aranycsináló. Dán regény. Ford. Szerdahelyi Sándor. I. rész.
132. Ugyanaz. II. rész. Egyike az utolsó évek legelőszérűbb regényeinek. Geniális módon tündeti föl, mi következnek abból, ha az aranycsinálás régi ábrándja valóra válnék.
133. **Angyal Dávid.** Bethlen Gábor Élete. Számos képpel. A nagy erdélyi fejedelem küzdelmeit Angyal Dávid e kitűnő monográfiája épp oly kimerítően és alaposan, mint színesen és elevenen rajzolja.
Egy-egy füzet ára 15 kr.
Minden füzet egyenkint kapható.
Teljes jegyzéket ingyen küld a kiadóhivatal.
Megrendelhetők:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában,
Budapest, József-körut 18. szám.

!! Jó és olesó !!

- 1 vég lez. ing-schiffon, 90 cm. hosszú, 80 cm. széles 4.-
- 1 " legelőszérűbb csernyészen, 27 1/2 m. hosszú, 80 cm. sz. 6.20
- 1 " szilárdító oxford ingokhoz, 24 m. " " " 4.30
- 1 " női szoknya, mosható, 90 cm. sz. 240 cm. hossz. 1.55
- 1 tuat battizant-zsebkendő, 48x48 nagy 1.20

Louisianaposztó

fehér, puha fehérnemű-szövet, határatlan erős 1 vég 20 m. hosszú, 90 cm. széles 5.40.
Ágyneműk, házbau kész. vásznak, flanellek, ruhaharbutek, pique-harbutek, törülkötők, asztalkendők és ággyfehérneműket csak jó, szolid minőségben szállít utánvéttel!

Kraus József vászonárugyára,

Nachod, Csehország.
Minták ingyen, 12 frton fölül rendeléseknél 2% cassa-scoato

Szenzációs találmány gyengeség ellen.

FÉRFIAK SZÁMÁRA.

Impotentia ellen med. dr. Borsódi Ferenc cs. és kir. kiz. szabadalm. elektrometalikus lemeze, kitértve 1889-ben Párisban és 1890-ben Nizzában aranyéremmel, 1886. Brüsszelben, 1889. Genfben nagy ezüstéremmel, 1893. Chicagóban elismerő okirattal, oklevéllel ellátva a párisi Société de medecins de France, National d'Hygiene Suplique de Paris és számos más tudományos társulatok által. Elhárítja a gyengeséget. A szerkezet felette egyszerű és annak a testen való hordása elégséges az eredmény elérésére. Bővebb felvilágosítással, valamint kimerítő brochurekkel készséggel szolgál a

dr. Borsódi-féle

központi lerakat
Budapest, VIII., József-körut 25. sz.

10,000 frt tisztanyereséget
a legelőszérűbb rizikóval
érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe
az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapírosok kihasználására
mint tag belép.
Haviilleték 6 frt, fél illeték 3 frt.
Tagsági feltételeket ezen kiválóan szolid intézményről ingyen és bérmentve küld
(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj)
AMSTERDAM Nicolaas Witsenkade 13. A Commerce- & Credietbank igazgatósága.
Ügyes képviselők kerestetnek.

GYEREKRUHÁT
és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olesón készít
FRIEDMANNÉ
HERZ
IRÉN
Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonarvosai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszérűbben ajánlható
Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.
A legelhanyagoltabb huygesólyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőzést utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legelőszérűbben olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű
Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befocskendezés nélkül, a legmalkacsabb börtöbetegekhez, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háttérmebajokat gyógyít a legelőszérűbb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.
Levelekre díjlanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betűkből 2 kr. Címmelett ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári élyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Leveleiből tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

feleltetése a kiadóhivatalban József-körút 18. számán.

Nemecsek-féle tőrszede Pótfő-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 58.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőrszede, Kerepesi-utca 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-utca 35.

Szántó Mór tőrszede-ében, Kecskeméti-utca 14.

Sárika

Fájdalom, hogy rövidesen elhagyja Pestet, külföldben kedvesétől levonná konzekvenciáit egy titkos imádója. 5183.

Balaton.

Igen sokat tényeztélén e két ify alatt. Szívem vérzik, iszonyuan megkínóztad, hogy már azt tartok, hogy szerelmem megrendült. Siess! ha nem akarod, hogy szívemből ez a nem (vagyis) de imádott. Feles élyszep tésélyné! Kí ne maradjék, eskölkök! 2614.

Tea rőzsa

jön. 5182

Vezérlőcsillagom.

Szegény vagyok! Nem találok szavakat magas kitüntetésséért köszönetet mondani. Hiszem azonban, látnod kellett, mily hatást gyakorolt rám nemis bizonyítéká forvón érző szeretetednek. Még ma is, a boldog percekben élek, mely, hiszem, kihát éltém utolsó napjái és himni akarom, hogy e kitüntetésed alá nem száll, de mindenkor ily édeséssel lesz koronázva, melyre az addigi, ugyezentuli mely tisztelettel párosult szívem máylébeli eréd szeretmem becsületem szolgáljon zálogul. Szeretlek! Szeretlek mint senkit e nagy világom. Minden gondolatom a tied, nemis, jószágok szived elhozom, melynek birhatása nélkül az enyém sem dobogna már, az enyémét rég bírod édesem, annak működése, kormányzása kezeid között van. Gondolj rédem édesem, esdve kérlek, ne menj sehová. Iry édesem sokat. Isten veled, eskölk milliószer sirig imádód. 5179

Szép kisebb

és nagyobb lakások novemberben Ládók Nagy-diófa-utca 15 és Nyár-utca 18 sz. keresztüljáró házban. Ugyanott két lóra való istállóbendezés eladó és pincsehelyiség kiadó. 4826.

Kitűnő

tiszta libazsir eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2613

Elegánsan

butorozott utcai szalon és hálozása, elő- fűrdőszoba, egész külön bejárati lépcsőházából, 1-2 ur részére disztigvált család-nál. Cím a kiadóhivatalban. 5181

English lessons.

Angolul tanulni óhaj-tóknak kitűnő gyakorlat-lat bíró született-angol tanító áll rendelkezésükre mérsékeltáron. Methodusa igen célszerű és érdekes, midáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják emlitett nyelvet. Próbalekét is ad. Leveleket „Mr. Scott” jel-igével kér e laphoz. 6725

Egy jó írásu

Egy jó írásu fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tízfia és számany-kereskedésben működött, állást keres. Címe a kiadóhivatalba megudható. 2587

Zongora

Bösendorfer-féle átjatszott, fekete fábán. Mignon zongora majdnem új fekete fábán: pianino átjatszott külföldi gyárt-mány, amerikai harmo-nium 8 változattal 170 frt; Uj zongorák és pian-ink, csakis kitűnő gyárt-mányokban, olcsón, Kohn Albertnél, Kigyó-u. 6. sz.

Szülők figyelmébe

Van szerencsém a t. hely-gközönség tudomására hozni, hogy Damjanich-30 szám. II. emeleti laká-som szaházati tanít-ézetet nyitok, melyre csupán intelligens hölgyek vétnek fel, ki saját rendszerű módomalap-ján 2-3 hónap alatt tö-kéletesen megtanulhatják a ruhazabást és varrást, Werner Frida. 5185.

Jó karban levő

használt cimbalom keresek megvételre. Leveleket az ár megjelölésével kérek H. J. jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 2602

Vetőgép

17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2542

Szobát keresek

butorozva, külön bejárattal, az Aréna-ut vagy Ist-ván-ut közelében. Lakbér megemléstével kérek C. Gy. jeligés levelet e lap-hoz. 2591

Különbéjártu

butorozott szoba a Vörös-marty-utcában azonnal ki-adó. Cím a kiadóhivatalban. 2588

Keresek

francia nyelvűt és keresek. Adásánból való leckeórák számszázok kereskedelmi iskolai tanárt vagy tanár-jelöltet, ki a fenti szak-mákban különösen jártas. Ajánlatok „A. 6.” alatt a kiadóba kéreknek. 2595

Úgyes

hajmunkásnó elfogad ki-bullott és levágott haját bekötésre. Hajfontak minden színben raktáron. Ugyanott hímzőminta elő-nyomatás. Leveleket „G S” jelige alatt a kiadó-hivatal továbbít. 5142.

Állást

keres egy fiatal ember, a ki a könyvvitelt, a mag-yar és német levelezést tudja és bármily írodai teendőket elvégze. Négy esztendőig egy budapesti malomban volt alkalmazva s a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Képes

levelező-lapok nagyban eladásával foglalkozó ügy-nökök keresetnek. Cím a kiadóhivatalban. 2589

Olcsó telek eladó.

Pest közelében 1500 -31 telek azonnal eladó, eset-leg négy részbe is oszt-ható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Jó fogalmu

köser baromli és libazsir nagyban és kicsinyben-tudja a tulajdonos megbete-gedése folytán olcsón el-adó. Ajánlatokat „K. M.” jeligével a kiadóhivatal továbbít. 2594

Tanárjelölt

repetitóriai állást keres, emennek helyben nevelők-nek is. Cím a kiadóban. 2566

Egy

fess és nagyon szép ur-írásszonyval óhajtanék megismerkedni, mivel idő-met kellemesen eltölthet-som, 28 éves vagyok, fog-lalkozásom nincs, vagyoni viszonyaim megengedik, hogy egy szép asszony minden kívánságát teljes-ítsim. Diskréció termé-szetes dolog. Szíves vá-laszt „Fiatal és gazdag” címen a kiadóba kérek. 5176.

Modell kalapok

és átalakítások elkészítését elvállalja díszítvegült iz-lésű divatárúsnő. Megke-reseóket „divatárúsnő” jeligével a kiadóhivatal továbbít, ugyanott a cím is megudható. 4993.

Tapasztalt újság

kihordó felvéte-tik!! Cím a kiadóhivatalban.

Egy

feltűnő szép hangu sik-kes lövényka, oly előkelő ur pártfogását keresi, ki őt szini pályára kiképez-tné. Leveleket „Hölvé-la” címen. 5173

VII., Csömöri-ut

125. Gizella-ut sarkán, épülő házban jövő évi május hó 1-től szép ká-vézaház helyiség kiadó. Értesítést kapható: VIII., Práter-utca 14. I. em. 6. 5166

Bölcsészethall-gató

szeryny feltételek mellett ajánlkozok tanítani. Heged-űdiát is ad kezödknek; esetleg esti írásmunkát, Gy. jeligés levelet e lap-hoz. 2591

Szabadalmakat

kieszközlő és értékesít az összes államokban WEISZ SÁNDOR hités szabadalmi ügyvivő Budapest, Terezkörút 15. (Andrássy-ut sarkán). Szabadalmak értékesíté-sére vonatkozó köszönet-nyilvánításokba betekin-tés vehető.

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre leg-jutányosabb Fuchs Bódognál Budapest, VIII., József-körút 26.

Szabadalmakat

kieszközlő és értékesít az összes államokban WEISZ SÁNDOR hités szabadalmi ügyvivő Budapest, Terezkörút 15. (Andrássy-ut sarkán). Szabadalmak értékesíté-sére vonatkozó köszönet-nyilvánításokba betekin-tés vehető.

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre leg-jutányosabb Ehrentren és Fuchs testvéreknel BUDAPEST, VI., Terezkörút 8. (Andrássy-ut közelében.)

KÖHÖGÉS

rekedtség ellen felülmulhatatlan szer a Krieger K. gyögy-szer-rész által készített hársfajaméz-cukorkák 1 doboz 25 kr. Kapható min/eütt.

Csak nálam

készítetek darabonként is Makartfalukú sikerült fény-kepek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként 1 frtjával. Vidéki megbízó-sokathármely kis kép után sítanyagítva művészies ki-vitelben jutányos árban eszközöl. Waitzner fény-kepészeti műterme Budape-st, Erzsébet-körút 20. 5172

Veszek,

esetleg bármily új gyárt-mányokra cserélek, gőz-csőpöleket, locomobilokat, fekvő gépeket és malom-berendezéseket. Ajánlat-ot „Készpénzvevőnek 2041.” Schwarz József hirdetési irodába Budape-st, Marokkói-utca 4. címzendők.

Két darab

duplacsövű 16-os calibe-rű Lancaster vadászfegy-ver alig használt, jütá-nyosan eladó. Cím a ki-adóhivatalban. 5140

Butorok- és szőnyegek

készpénz-és részlet-fizetésre legolcsóbban Glöck József butorraktárban VII., Erzsébet-körút 32. sz. képes ánygnyék 25 krért.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krért Réthly-féle pemeto-füccukorkát.

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre leg-jutányosabb Fuchs Bódognál Budapest, VIII., József-körút 26.

Szabadalmakat

kieszközlő és értékesít az összes államokban WEISZ SÁNDOR hités szabadalmi ügyvivő Budapest, Terezkörút 15. (Andrássy-ut sarkán). Szabadalmak értékesíté-sére vonatkozó köszönet-nyilvánításokba betekin-tés vehető.

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre leg-jutányosabb Ehrentren és Fuchs testvéreknel BUDAPEST, VI., Terezkörút 8. (Andrássy-ut közelében.)

KÖHÖGÉS

rekedtség ellen felülmulhatatlan szer a Krieger K. gyögy-szer-rész által készített hársfajaméz-cukorkák 1 doboz 25 kr. Kapható min/eütt.

Önműködő tömegesapdák.

Fatányóknak 2 frt, egertnek 1. frt 20 kr. Egy éjelen 40 darbot is fognak minden felügyelet nélkül, nem marad semmi szag n áruk és önműködően igazol-tak. Szócsapdák „Eclipsa”, több ezer változat is muszáj fog egy éjelen 45. darba 1.20. Minde-nütt a legjobb eredmény. Szét-küldés utánvétel.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE ÉRTEKPAPIROKRA (visszafizethető tel-lesz számszerinti kisebb részletekben is) bár-mily összegért igen olcsón ad.

KOVÁRY ARMIN

bank-és váltóüzleto osztályosajáték-felalá-rító. IV. ker. Ferenciek-tere Gróf Csizsók-palota.

36 forintért

ősi öltöny, 1 felöltő, 1 télikabát, összesen 36 frt. Egyenként is kaphatók és pedig:

1 öltöny 12 frt
1 felöltő 12 frt
1 télikabát 12 frt

Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótál-lás mellett a legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál

Bpest, Kossuth Lajos-u. 22. Vidéki megrendelések pontosan és jütányosan eszközöltetnek.

Kávé és Tea

est-Fiuméből. most érkezett ide! termé-s. Szétküldés közve tlen a tengeri hajóról. A legjobb keverékeket. 1 zsák 2 kgr. Salvador-kávé 5.-
1 zsák 2 kgr. Rio lavez-gyöngy kávé 5.-
1 zsák 2 kgr. Szultán Mocca-kávé 5.30
1 zsák 2 kgr. Aranyjá-vakávé feregőtől rapot 5.30
1 zsák 2 kgr. Kuba-kávé 5.94
1 zsák 2 kgr. Portorico gyögykáv 5.94
1 zsák 2 kgr. Neligerry-kávé 6.60
1 zsák 2 kgr. Kékjáva gyögykáv 6.60
1 zsák 2 kgr. Ceylon-kávé 6.80
1 zsák 2 kgr. Menado-kávé 6.80
A kávéhoz csomagolható 1 doboz 1/4 kgr. legfin. Császár keverék-tea 1.60
1 doboz 3/4 kgr. legfin. Grosz karavan-tea . 1.29
1 doboz 1/4 kgr. legfin. Csász. kevt. őrm-tea —.85
1 Demijohn 4 liter Ki-rály-rum 7.80
Az árak átváltozva, bármennyi és csomagolva minden más-keltetés nélkül érteódek, 25 kr. vételnél vasutón szállítva min-den külföldi hirtelre. Ár-nyelven üzlet.

Fratelli Deisinger

Fiume.

Uri Havelock

7 frtől,

Női Havelock

9 frtől,

Fiu Havelock

4 frtől,

Leány Havelock

5 frtől feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold, lodenruha-specialista BÉCS, IX., Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

A tanítók egyete házáknak, az osztr. touristá, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállította.

LODEN városi öltöny 12.-
LODEN menckoff 12.-
LODEN hajléko-pony 12.-
LODEN turista-öltöny 12.-
LODEN molnár-öltöny 10.-
LODEN süte-öltöny 12.-
LODEN öltöny ma-jomulaj-donozók-nak 12.-
LODEN ördész-öltöny 16.-
LODEN ördökört-lőnek 10.-
LODEN vihargallér 2.50
LODEN gamaszi 5.00
LODEN vlnarko-peny 5.-
LODEN kresspáros galér 5.-
LODEN dress sap-kával minden 10.-
LODEN iskola-öltöny 8.50
LODEN iskola-kö-peny 4.-
LODEN fu-öltöny 5.-
LODEN fu felsőka-bát 5.-
LODEN uri öltöny 12.-
LODEN sacco és mellény 8.-
LODEN vadászölt. 15.-
LODEN hölgykabát 7.50
LODEN vadászka-bát 9.-
LODEN köpeny 12.-
LODEN frodákabát 5.-
LODEN nad'ág 5.-
LODEN hosszú nadrág rövid 4.50
LODEN felöltő 10.-
LODEN zekokabát 7.-
valamint minden elmondható ruhadarab mindenféle fajta-leőből a lehető legolcsóbb nagyban árak mellett; minden fontozotttí cisk jobb minőségben is és minden ártól-taliban készletben tartatik. — Mint kérem ánygnyékot in-gren és bormentve. Vidéki megrendelések a legjobb ban-tilétezőknek. Nemtetsző akadály-talanul kísérletitök vagy a teljes öszeg visszazadatik.

CSAK

Hoffmann & ETPOR Pepsinoll

ez a legjobb a gyomornak

Egészségesek és gyom-betűgek, fölűtötek meg gyermekek csak ezt a készítményt használják jó gyomruk rendben tartására, rossz emésztésük javítására.

1 eredeti doboz zsebdobozzal és kanállal 1 frt — kr.

1 egyszerű tartálék-doboz 85 kr.

Főraktár: LUX MIHÁLY

drogna, vegyi-és illat-szerületében Budapest, Múzeum-körút 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyögyserzésznél, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petrovits Mik-lós droguistáknál.

Ügyes szabónő

sokk évi gyakorlattal, el-vállal ruhavarrást a leg-egyszerűbbtől a lege-gyszerűsabbig, — ugyszintén egész keltegyéket mérő-kelt ár mellett. Címe a kiadóhivatalban. 2592

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú óriási Loreley-hajammal, a magam tulajmánuy po-mádém 14 havi használatáa következtében nőtt olyan nagyra. Ezt a pomádét a leghíresebb tekintélyek egyetlen szernek ismerték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegíté-sére, uraknál garantáltá a teljes erős szakáll nö-vését és már rövid ha-jakulat után a hajnak és a szakállnak természetes fényt és tömörséget ad és megóvjá a korai meg-öszüléstől a legkésőbb vénkorig.

1 tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Postal szétküldés naponta az egész országban bekü-lés vagy postal átvétel mellett az egész világra a gyarból a levegő az összes megrendelések küldendők.

Csillag Anna,

BÉCS, Seilergasse 14. sz.